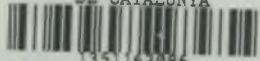

PERXADA

AJUNTAMENT D'ARBÚCIES • PRIMAVERA '97 • 2a ÈPOCA • NÚM. 8

Fundació "La Caixa"
Biblioteca d'Arbúcies

SISTEMA DE LECTURA PÚBLICA
DE CATALUNYA

1351163086

Sumari

PERXADA - 2a Època - Núm. 8

EDITORIAL

3

ACTIVITATS
MUNICIPALS

Les obres de remodelació de la Placeta de Can Reus

DES DE RÀDIO
ARBÚCIÉS

Des de l'emissora municipal

8

ENSENYAMENT

Activitats escolars a Arbúcies

11

SOLIDARITAT

El Comerç Just

TEMA

La influència de l'eix transversal a Arbúcies dos anys després de la seva inauguració.

18

DOSSIER

Com serà l'Arbúcies del futur? Les línies de l'urbanisme de la vila aposten per un creixement limitat.

22

26

SOCIETAT

El regnat del cotxe

28

JOVENTUT

No us hem posat al món perquè visqueu?

30

ENTITATS I PERSONES

Quirze i Julita, gegants d'Arbúcies. 25 anys.

33

EL NOSTRE AHIR

La vida a Arbúcies a primers de segle. Una visió femenina. (i III)

37

CULTURA

La literatura i Arbúcies

41

CULTURA - MÚSICA

El món del disc: un llarg i turtuós camí.

43

EL VELL I EL BAR

EDITA:

Ajuntament d'Arbúcies
C/ Major, 2
17401 Arbúcies

CONSELL DE REDACCIÓ:

Coordinació i Activitats Municipals:

J. Tura

Des de Ràdio Arbúcies:

J. Soler

Cultura Música:

J. Guillamon

Ensenyament:

J. Pujadas

Tema:

P. Garriga

N. Casanova

A. Casado

J. Goñi

M. Serra

Dossier:

C. Zamorano i

Gemma Carbonell

Solidaritat

Xavier Planas

Entitats i Persones:

C. Torelló i

N. Tort

Cultura:

Daniel Martí

Societat i Joventut:

T. Moré

El nostre Ahir:

J. M. Rueda

D. Martí

J. Illa

Narració:

C. Blay

FOTOGRAFIA:

Secció fotogràfica Centre d'Arbúcies

COL·LABORADORS:

J. Moré, F. Mas, M.

Bonfill, E. Capella,

J. Medalla, M. A.

Davi, M. Morera, T.

Giménez, P. Such,

M. Torres, C.

Ferrer.

DISSENY I

REALITZACIÓ:

Palahí, A.G.

(Girona)

DIP. LEG.:

Gi. 1.883 - 94

Revista Municipal PERXADA

Periodicitat Quatrimestral

Preu: 500 PTA

Editorial

TIME VERSUS LIFE

En els darrers anys el transport ha estat punt de mira per als governants d'estats, ciutats i pobles dels països del Nord. El transport ha donat resposta a un sistema econòmic que es trobava en crisi. La logística, com l'últim descobriment de les empreses de mercat internacional, suposa fer més eficient la productivitat en base al transport de mercaderies d'un lloc a un altre del món en unes durades de temps i en uns costos abans impensables. Com és que quan comprem una fruita tropical d'un país del Sud ho fem a un preu similar a una d'autòctona? I en aquest cas, caldria preguntar-nos si en comprar-la paguem un preu just per la mercaderia i la feina de collir-la, o tant sols paguem l'esforç de fer-la arribar fresca fins a nosaltres.

Quan comparem la nostra economia amb la resta de comunitats europees veiem que, tot i que, de vegades, tenim un creixement superior, el nostre és poc eficient i difícilment podrà millorar si no es canvien comportaments i infraestructures. I és que en un sentit estrictament econòmic, mentre alguns reclamen una major inversió en grans obres: l'eix del Mediterrani, el TGV, la tercera pista de l'aeroport i l'ampliació del port de Barcelona; altres preconitzen centrar la inversió en àmplies zones d'aparcaments a poblacions, en enllaços entre co-

marques, el quart cinturó i el desdoblament de la NacionalII a Girona. I és que tots sabem que el transport privat ha augmentat molt els darrers anys i hi ha amenaces estratègiques importants (recordeu sinó les vagues de transport recents). Però també hi ha amenaces pel medi ambient, ja que és responsable de la qualitat de vida (la seguretat i l'obstrucció dels carrers i les carreteres, la qualitat de l'aire i el soroll) de les poblacions. Es posa en dubte, cada dia més, la funcionalitat econòmica i social del sistema de transport privat i la seva viabilitat ecològica.

I és que poc a poc cal resituar la premissa "time is money" (el temps són diners) i s'ha de potenciar la de "life is money" (la vida són diners). S'haurà, per tant, de redefinir per a què serveixen les poblacions: espai de relació social enfront de relació comercial; accessibilitat enfront de congestió; i en la seva forma si han de ser compactes, equilibrades i sostenibles enfront de disperses, especialitzades i inviables. I per tant, els petits desplaçaments (a peu o amb sistemes de baix consum energètic) enfront dels llargs desplaçaments forçats amb sistemes de transport costosos i problemàtics. A més, molts d'aquests criteris s'hauran de conjugar amb una estructura preestablerta heretada i difícil de canviar.

BÚSTIA

Si us manca algun del números endarrerits de
PERXADA els podeu comprar a "La Gabella"
c/ Major, 6 - 17401 Arbúcies - 972/86 09 08

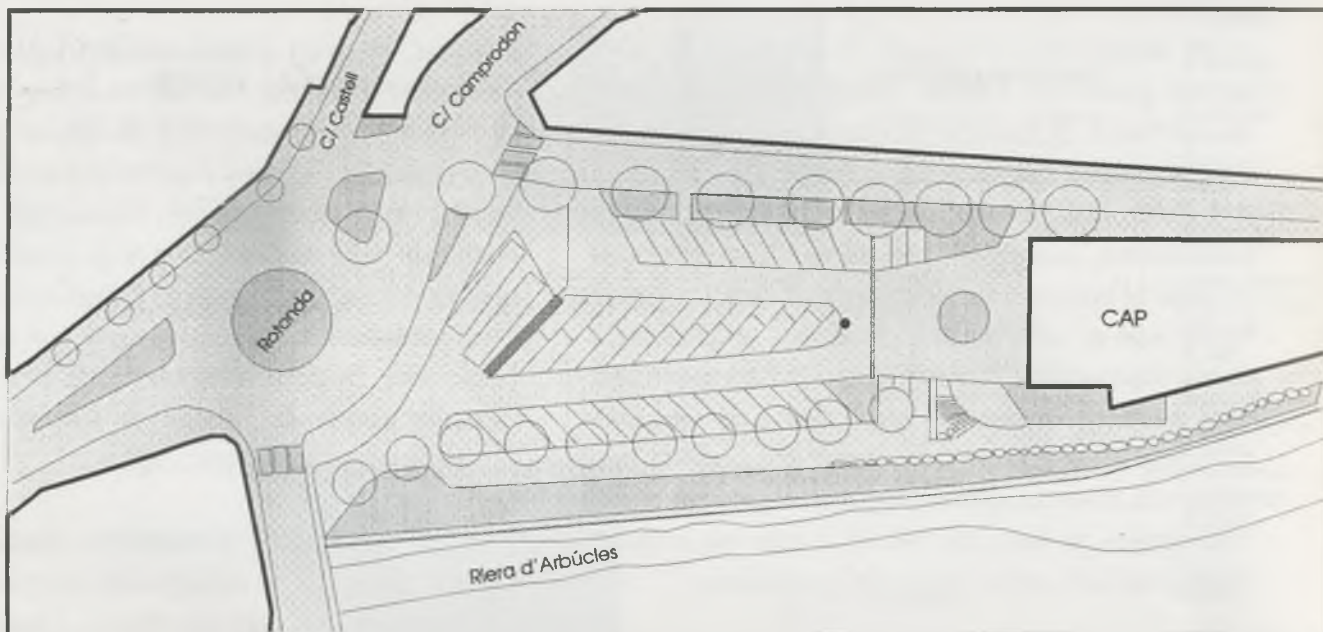

Activitats Municipals

LES OBRES DE REMODELACIÓ DE

En el transcurs d'aquest hivern i primavera, l'activitat municipal pel que fa a obres ha estat intensa. Per un costat s'estan portant a terme les obres de remodelació de l'edifici de Can Cornet per ubicar-hi el nou centre cultural polivalent, i les obres de la deixalleria en els terrenys de l'antic abocador. Per aquest estiu és previst inaugurar la reordenació del sector d'entrada al poble pels tres camins, amb la construcció de la rotonda i els aparcaments, així com el nou CAP. Per altre part s'han aprovat els projectes d'adequació de les instal·lacions de neteja de les piscines, i de la rehabilitació del front de la riera en la seva segona fase. Pel que fa al calendari festiu recordar la gran participació en la rua del carnestoltes d'enguany, i com ja és habitual la festa de l'esport, que aquest any i més èxit que mai, ha celebrat la seva quarta edició.

Projecte de reforma del sector dels tres camins i de la Placeta de Can Reus.

Els tres camins.

Foto: AHMA

Actualment s'estan portant a terme les obres de remodelació de la Placeta de Can Reus. Aquestes obres finançades per l'Ajuntament d'Arbúcies, abasten tot el sector comprès entre els tres camins i l'actual edifici del CAP, suposant una profunda reordenació de tot aquest sector d'entrada al poble.

Aquestes obres segons els responsables municipals són necessàries per tal de regular el trànsit a l'entrada del poble, millorant la seguretat en l'accés a les escoles, i al Centre d'Assistència Primària, així com una reducció de la velocitat dels vehicles a l'entrada del carrer Camprodon. Al mateix temps suposarà la remodelació de l'aparcament de la Placeta de Can Reus.

A PLACETA DE CAN REUS

LA NOVA ROTONDA

Un dels sectors més afectats amb la remodelació, és el de l'entrada al poble pel passeig de Palacagiüina. L'accés als carrers Camprodon, Castell i Passeig Dr. Carulla que actualment es realitza directament, quedarà regulat per la construcció d'una rotonda, que servirà per distribuir el trànsit entre els diferents carrers.

La Placeta de Can Reus.

Foto: AHMA

LA PLACETA

L'altre sector afectat per la remodelació és la placeta de Can Reus, en aquest cas, la placeta es divideix en dos espais: per un costat una àrea restringida a la circulació de vehicles, immediata al CAP, i destinada a ambulàncies i vehicles dels membres del servei; i per l'altra

l'aparcament. Aquest aparcament es divideix en dos sectors: un, a l'entrada, destinat a la parada dels autocars de línia, amb cabuda per dos autocars, i l'altre, que ocupa la resta de

la plaça, donarà cabuda a 46 vehicles amb aparcament en bateria.

El projecte d'aquesta obra realitzat per l'arquitecte municipal Benet Cervera, té previst no modificar

l'actual distribució de les zones enjardinades existents, així com el manteniment de l'arbrat en tota la placeta. La seva finalització és prevista per al mes de juny d'aquest any.

APROVACIÓ DEL PRESSUPOST MUNICIPAL PER L'ANY 1997

En el ple del dia 17 de març de 1997, va tenir lloc l'aprovació inicial del pressupost per l'any 1997. Aquest acord pres per majoria, amb els vots a favor dels regidors de CUPA i amb el vot en contra dels regidors de CiU, representa una petita reducció (poc menys del 2%) respecte al pressupost de l'any anterior.

RESUM PER CAPÍTOLS DEL PRESSUPOST

INGRESSOS

Impostos directes	148.703.066' - PTA
Impostos indirectes	13.920.000' - PTA
Taxes i altres ingressos	80.186.937' - PTA
Transferències corrents	103.534.648' - PTA
Ingressos patrimonials	2.467.453' - PTA
Alienació d'inversions reals	1.786.000' - PTA
Transferències de capital	11.200.000' - PTA
Actius financers	200.001' - PTA
Passius financers	25.000.000' - PTA
TOTAL	386.998.105' - PTA

DESPESES

Despeses de personal	138.817.194' - PTA
Compra de béns corrents i serveis	137.181.853' - PTA
Despeses Financeres	25.893.981' - PTA
Transferències corrents	18.250.000' - PTA
Inversions reals	35.931.352' - PTA
Actius financers	200.000' - PTA
Passius financers	30.723.725' - PTA
TOTAL	386.998.105' - PTA

Activitats Municipals

NOTÍCIES

Presentació del llibre "L'ENSENYAMENT EN LA SOCIETAT ARBUICIENCA (1592-1975)" Presentació de la Col·lecció MONTSOLIU

El dia 15 de febrer, va tenir lloc la presentació del llibre de Jordi Pujadas **L'ENSENYAMENT EN LA SOCIETAT ARBUICIENCA (1592-1975)**. Aquest acte celebrat a la sala de conferències del Museu, plena de gom a gom, va comptar amb la presència de Jaume Soler, alcalde d'Arbúcies, Joan Domènech (Diputat de Cultura i Publicacions de la Diputació de Girona) Manel Costa Pau (editor de l'obra), Salomó Marquès (pedagog i professor de la UdG, i redactor del pròleg de l'obra), i Jordi Pujadas, autor del llibre.

La presentació d'un llibre sobre Arbúcies, és sens dubte un dels esdeveniments dels que tots els arbucienecs ens en podem sentir orgullosos, ja que entre d'altres, significa poder disposar d'una nova font de coneixement vers la nostra història col·lectiva. Més encara si l'obra

presentada respon amb escreix a les expectatives que un llibre sempre ha de complir: treball d'investigació, sensibilitat vers el tema tractat, rigorositat en el tractament de dades, agilitat en el llenguatge i una presentació que convidi a la seva lectura. Jordi Pujadas us podem assegurar que amb el seu esforç d'anys de treball ho ha aconseguit plenament, oferint-nos a tots els arbucienecs i estudiosos en general una obra que sens dubte no passarà desapercibuda en la història arbucienca. El mateix acte va servir per presentar la **Col·lecció Montsoliu**. Aquesta col·lecció endegada des del Museu Etnològic del Montseny, La Gabella, pretén esdevenir el punt de referència i partida, d'un seguit publicacions que tindran el poble d'Arbúcies com a marc, des de diferents perspectives. En aquest

sentit s'està preparant ja l'obra sobre la història del Cinema a Arbúcies, en la qual hi estan treballant des de fa anys en Daniel Martí i la Jordina Medalla. Aquesta col·lecció es preveu que sigui bianual, alternant-se amb la revista AIXA, que aquest any compleix el seu desè aniversari.

CONSTRUCCIÓ DE LA DEIXALLERIA MUNICIPAL

En el número 5 de la nostra publicació, ja ens vam fer ressò àmpliament del projecte de construcció de la nova deixalleria en els terrenys de l'antic abocador. En aquests moments l'obra es troba en fase d'execució i és previst finalitzar-la en el transcurs d'aquest any 1997. Els treballs que s'han portat a terme fins ara han consistit en moviments de terres per tal d'adaptar el terreny a la nova construcció, la fonamentació de l'edifici, i actualment s'estan construint les parets dels diferents àmbits d'aquesta infraestructura. Aquesta obra està pressupostada en més de dotze milions de pessetes.

REMODELACIÓ DE LA SALA D'EXPOSICIONS DEL MUSEU ETNOLOGIC DEL MONTSENY

Des del mes de desembre i fins el mes de març han tingut lloc al Museu Etnològic del Montseny, les obres de remodelació de la Sala d'Exposicions. Aquestes obres han consistit en l'arranjament i adaptació de les sales existents a la Planta Baixa de la Torre del Vent, i s'inscriuen en el procés de rehabilitació de l'edifici original de La Gabella. Al mateix temps i paral·lelament a les obres de la sala d'exposicions ha tingut lloc la construcció d'un ascensor, que permetrà superar les mancances que per qüestió de barreres arquitectòniques, limitaven l'accés a les plantes superiors del Museu a grups de disminuïts físics o persones d'edat avançada, que en aquest darrer cas constitueixen un dels grups més importants de les 18.000 persones que aquest any han visitat les sales d'exposició permanent.

Foto: AHMA

IVa FESTA DE L'ESPORT ARBUCIENC

Del 25 de febrer al 2 de març va tenir lloc a la nostra Vila la Festa de l'Esport. Enguany Aquesta festa, que ja s'està convertint en tradicional, ha celebrat la seva quarta edició, i si hem de jutjar pel seu programa així com per la participació en els diferents actes, estem segurs que està més viva que mai.

Els actes s'iniciaren el dimarts 25 i es perllongaren fins el diumenge dia 2 de març, omplint un atapeït programa, en la qual hi van participar la quasi totalitat d'entitats reunides en el

Consell Municipal d'Esports, organitzador de la Festa.

Les activitats portades a terme aquest any, van consistir en projeccions de vídeo, audiovisuals, partits de futbol, una milla urbana, partits de bàsquet, partits de futbol sala i futbol d'empreses, exhibicions de ballet, patinatge, aeròbic, steps i arts marcial; actes organitzats o amb la participació de les diferents entitats esportives arbucienques.

De totes maneres però, com ja és també tradicional,

l'acte més multitudinari, va ser el Ball al Poliesportiu celebrat el dissabte dia 1 de març, amnenitzat per l'orquestra La Principal de la Bisbal, i al qual hi van assistir més de 800 persones. En el transcurs d'aquest acte va tenir lloc l'elecció dels esportistes més rellevants de la vila que aquest any van ser ÀNGEL NAVARRO que ha dedicat una bona part de la seva vida a la pràctica esportiva, concretament a l'atletisme en la prova de marató, i SANDRA BLANCO del Club de Judo Arbúcies, que en el

darrer any ha aconseguit el primer lloc en el campionat provincial Sub-15, i el tercer lloc en el torneig internacional Panasonic de Girona.

Dintre del món de l'esport, tot i que amb posterioritat a la Festa, cal destacar, el títol estatal júnior en 72 quilos guanyat per Aleidis Masnou a Madrid, el dia 16 de març, i que serveix per refermar, una vegada més, l'extraordinària qualitat dels judokes arbucienques, i l'excel·lent tasca portada a terme pel Club Judo Arbúcies.

NOTÍCIES BREUS - ACTIVITATS MUNICIPALS

LES OBRES DE CAN CORNET

Des de finals de l'any 1996, s'estan portant a terme les obres de rehabilitació del futur Centre Cultural Polivalent. Les obres realitzades fins ara han consistit en treballs de reforçament de l'estructura de l'edifici i en la rehabilitació i adaptació dels espais interiors que hauran d'encabir l'escola de música, l'escola d'adults, Ràdio Arbúcies, i l'hotel d'entitats. Aquesta obra en la qual s'invertiran més de 25 milions de pessetes és previst d'inaugurar-la en el transcurs d'aquest any 1997.

JORNADES SOLIDÀRIES

Des del dia 5 i fins el dia 10 d'abril, van tenir lloc a Arbúcies les **Jornades Solidàries**. Aquestes Jornades, impulsades pel Consell Municipal de Solidaritat, van comptar amb diferents actes entre els que

cal destacar la projecció de la pel·lícula *La Canción de Carla*, una xerrada sobre el *Sàhara*, una altra xerrada sobre *Tanzània i la zona dels Grans Llacs*; i com a acte central, el diumenge 6 d'abril, a la Plaça de la Vila: parades informatives i exposicions de diferents col·lectius solidaris, amb l'actuació de *Carlos Mejía Godoy y los de Palacagüina*.

BORSA DE VENDA I LLOGUER D'HABITATGES D'ARBÚCIÉS

L'Oficina de Turisme d'Arbúcies i el Punt d'Informació Juvenil han desenvolupat una borsa de venda i lloguer d'habitatges. Amb aquesta iniciativa, totes les persones que disposin d'habitatges (cases de pagès, cases dins del poble, pisos...) per llogar o per vendre, i tinguin la intenció de difondre la informació cal que s'adrecin a l'Oficina de Turisme o al Punt d'Informació Juvenil ubicats a La Gabella.

BRIGADA A PALACAGÜINA 1997

Des del mes de març s'ha obert el termini d'inscripció per a la Brigada 1997 a Palacagüina. Per inscriure's cal adreçar-se a l'Ajuntament de dilluns a dijous de 10 a 2 del matí i de 4 a 7 de la tarda. Les inscripcions s'allargaran fins el mes de maig.

EXPOSICIÓ RECORDS DE LA NOSTRA INFANTESA

Del 8 al 27 d'abril, té lloc a La Gabella l'exposició titulada **Records de la Nostra Infantesa**, Aquesta exposició organitzada pels Amics del Sagrat Cor, és un recull d'imatges fotogràfiques referents a batejos, comunions, jocs..., i representa un intent de recuperar la memòria i l'evolució d'un seguit d'activitats desenvolupades per a infants arbucienques al llarg de tot aquest segle.

PRIMAVERA
1997
des de
l'emissora
municipal

Des de Ràdio Arbúcies

DES DE L'EMISSORA MUNICIPAL

L'inici de l'any 1997 suposa entrar en la dinàmica de diverses activitats més públiques per l'emissora municipal. Els actes culturals de Sant Jordi, els preparatius del 12è aniversari de R.A. i les programacions especials, entre d'altres, suposen un bona dosi de feina pels col.laboradors de l'emissora. La "Nostra programació" ens donarà a conèixer aquestes novetats en la programació que a grans trets no es modificarà respecte l'hivern. La "Ràdio-Grafia" tractarà com es pot col.laborar amb l'emissora i quines condicions cal complir. "Compàs de Cobla" serà el programa, protagonista de la "Fitxa tècnica".

LA NOSTRA PROGRAMACIÓ: HIVERN-PRIMAVERA 97'

És la primera vegada que una programació de finals d'estiu, pren els mesos de tardor per començar a fer-se camí; que gaudeix de les festes nadalenques; que s'acull en els llargs mesos d'hivern; i que es gronxa, més o menys invariable, a les portes d'una primavera que es diu 97.

Aquest hivern la programació ha seguit doncs, unes pautes marcades que han donat com a resultat una major complexitat entre l'oient i el programa. I seguint amb la mateixa línia pretenem des de la RA, crear un producte prou digne i seriós, variat i divertit ca-

paç de captar a l'oïdor al llarg de les nostres hores d'emissió, acostar-nos des del primer front a tot allò que gira al nostre voltant, i continuar obrint les nostres possibilitats a les entitats del poble interessades a fer ràdio, i al mateix temps, a fer entitat. Podem començar a donar-nos per satisfets perquè les primeres entitats ja han començat a formar part de l'emissora, entre elles La Gabella, l'Escola de Música, la Penya Barcelonista, l'EFA, els Jubilats i la Parròquia. D'altra banda, els programes de sempre amb la gent de sempre continuen presents a la nostra graella.

LA CONTINUITAT.

Parlant de programes amb producció pròpia cal aturar-nos davant l'actualitat que darrerament ha pres forma i nom, els dissabtes a les 11 del matí i fins les 2. Les tardes del dissabte continuen igual de diverses, tan pel que fa a la música amb diferents estils, com pel que fa als magazines carregats d'entreteniment i de bon humor. A destacar les entrevistes realitzades a personatges famosos de la nostra societat. Els diumenges són culturals i esportius des de la nostra freqüència, igualment com el dilluns. Acabem parlant de la COM que darrerament també ha pres protagonisme a les nostres ones omplint els dies entre setmana i totes les nits. En conjunt la ràdio del 107.6 continua present al teu costat, amb la intenció de complementar-nos amb tu des del primer segon d'existència, des de les 12 hores al dia i a la nit, des dels 12 mesos a l'any, i ara sí, des dels 12 anys d'existència.

OUS O ANYS: UNA DOTZENA I AMUNT EL TELO!

Com aquell que compta ous, és moment de comptar dotzenes, una dotzena d'hores al dia, una dotzena d'hores a la nit, una dotzena de mesos i ara també una dotzena d'anys! Perquè ha arribat un altre aniversari: el dotzè !. Ja no els podem comptar amb les mans

Foto:
Arxiu Ràdio Arbúcies.
Jordi Soler

però si que fem mans i mànigues per celebrar amb tu els dotze. Des de la ràdio, volem donar les gràcies a tots aquells que han fet d'aquesta història una representació llarga, inèdita i esperem que inacabable. Sense apuntadors, ni guions, ni precedents hem intentat moure'ns per un escenari no massa definit, vam fer ràdio sense saber què era un micròfon, i hem fet entre tots, els moviments precisos, mai d'esquenes al públic, repetits al llarg dels anys. Hem d'agrair el paper de tots els personatges que han actuat a la nostra emissora, tan els principals com els figurants, tots ells han estat part important del nostre repertori.

Cal donar les gràcies a tots els que fins ara estan al darrera, han recolzat, creat, produït, conduït... els programes, i han fet d'aquests, autèntics actes sense teló final.

Als directors que han sabut conduir amb fermesa la representació cap a un aplaudiment unànim del públic. I per últim cal donar les gràcies al mateix públic, a vegades més constant que en d'altres, doncs sense ell i la seva opinió l'obra ho hauria estat possible. Ara és moment de convidar-los a pujar a l'escenari i a demanar-los que celebrin amb nosaltres aquesta festa, la dotzena!

És per això que hem preparat una gimcana nocturna, una competició interescolar, un ball per als jubilats, i una festa plena de música i gresca, hem creat també uns premis que valorin la feina feta des de la nostra emissora, uns premis amb la voluntat que a partir d'aquest, siguin cada any amb nosaltres. Aquesta història de 12 anys ha estat a vegades drama, comèdia, musical, sàinet... això sí, improvisada i al mateix temps irreplicable, en conjunt un exemplar únic. Ara és hora de fer silenci, els llums de la sala s'apaguen, un nou acte és a punt de començar, aplaudim-lo a l'avançada: Felicitats!

CARLES FERRER I JOAQUIM GUILLAMON

LA RÀDIO-GRAFIA: VOLEU FER RÀDIO?...

Darrera aquesta proposta que us fem, poden sorgir alguns dubtes evidents, com?, quan?, amb qui?. Mirarem d'aclarir aquestes incògnites tot seguit, donant a conèixer quins són els camins habituals que cal seguir, per poder participar amb nosaltres i fer ràdio tots plegats.

Podríem dividir tres estils possibles de col.laborar amb l'emissora, un de manera puntual col.laborant en algun tipus d'activitat concreta a curt termini, una altre com a col.laborador habitual en un espai radiofònic o en un equip de treball intern de l'emissora, i la darrera directament elaborant un programa de manera individual o en grup. Per participar puntualment no calen gaires tràmits ni esforços, l'emissora pot haver organitzat unes activitats "extraradiofòniques" o puntualment es sollicita ajut per tal de tirar endavant algun projecte especial (concerts, trobades, programacions al carrer, documentació, etc...).

En el cas de voler encetar una col.laboració fixa en qualsevol àmbit de la ràdio o bé realitzar un programa dins

l'emissora cal seguir un procés d'aprenentatge, tant pel que fa a la part tècnica (control de so, mescladors, aparells musicals, aparells reproductors i control de l'emissió) i els mètodes de treball, com la part de locució, pro-

ducció i coneixement de l'organització interna de l'emissora. Pep Fontbona (fotografia), és actualment el responsable dels cursos d'iniciació i reciclatge tècnic, i amb ell el possible col.laborador coneixerà com funciona per

Pep Fontbona en una classe pràctica.

Foto realitzada i cedida per: Quim Arimany

Des de Ràdio Arbúcies

DES DE L'EMISSORA MUNICIPAL

dins una emissió normal i aprendrà a utilitzar tots els recursos bàsics de què disposem. Tot seguit els responsables de programació demanaran al potencial col.laborador que presenti la seva idea en forma d'un programa pilot gravat fora d'emissió.

Arribats en aquest punt i en funció del resultat de l'evaluació del programa pilot, els caps de programació orientaran als nous col.laboradors, per culminar el seu procés d'aprenentatge. Normalment s'acaba per aconseguir un espai dins de la programació habitual de Ràdio Arbúcies, però de vegades hi ha gent que prefereix participar de feines inter-

nes i menys vistoses (publicitat, gravació de falques, organització d'activitats, portar el control tècnic de programes d'entitats locals, participar amb els serveis informatius etc...). Amb els canvis de programació i millores tècniques es van realitzant reciclatges per tal de posar al dia a tots els col.laboradors.

Amb més d'un any d'antiguitat a l'emissora, en les eleccions que es fan entre tots els col.laboradors es pot accedir per un període d'un any a la *Junta de Representants*, òrgan gestor de l'emissora i la seva programació, sempre sota la supervisió del *Patronat Municipal de Ràdio Arbúcies*.

Ja ho sabeu, si teniu ganes de participar només cal adreçar-se a qualsevol membre de l'emissora o més concretament als responsables de la programació (Joaquim Guillamon o Carles Ferrer), i informar-vos de tots els detalls. Plantegeu els vostres projectes, les vostres idees i endavant, us esperem!

JORDI SOLER

La Fitxa tècnica

COMPÀS DE COBLA

Programa:
"COMPÀS DE COBLA"

Horari i durada:
Tots els dissabtes de 10 a 11 del matí.

Equip:
Jordi Canaleta, locució i realització tècnica.

Format del programa:
Programa musical monogràfic, dedicat a les sardanes i la música tradicional.

*Jordi Canaleta, responsable de Compàs de Cobla.
Foto realitzada i cedida per: Quim Arimany.*

El comentari:
Aquest musical tot i estar centrat en les sardanes, també fa petites incursions en d'altres estils de música popular tradicional, com per exemple els flabiolaires. S'acompanya la música amb breus ressenyes dels compositors i els grups que interpreten les diferents peces. D'altra banda també s'informa de l'actualitat sardanista, com ara els aplecs més propers i importants, les audicions i les trobades sardanistes.

Aquest programa, conduït i realitzat per Jordi Canaleta ha recuperat una tradició de programes dedicats a aquest tipus de música dins de la programació de Ràdio Arbúcies, que des dels primers anys de la creació de l'emissora, sempre havia reservat un espai a la música més típicament nostra. L'antecessor de Jordi Canaleta, va estar durant alguns anys, en Xavier Rubio, amb l'espai anomenat "El matí va de sardana".

JORDI SOLER

ACTIVITATS ESCOLARS *Ensenyament* A ARBUCIES

Moltes són les activitats que tenen programades els centres d'ensenyament de la nostra vila. En aquest espai en destacarem tres. La primera implica les diferents escoles i es fa per donar a conèixer l'artista Santiago Rusiñol i la seva vinculació amb Arbúcies. En la segona, s'exposa un projecte que funciona des de fa anys i que posa en contacte l'alumnat amb l'entorn local i comarcal selvatà. Finalment sabrem de les activitats de l'escola d'adults a través de l'opinió dels seus usuaris.

TALLER DE PINTURA MODERNISTA ALS CENTRES ESCOLARS ARBUCIENCOS

El Museu Etnològic del Montseny-La Gabella ha impulsat amb el suport de l'Ajuntament la commemoració del 70è aniversari de l'inici d'unes estades estiuenques del pintor i escriptor Santiago Rusiñol que el portaren a crear gairebé 30 quadres d'Arbúcies i el seu entorn. L'artista va freqüentar la nostra vila entre 1927 i 1930, en els darrers anys de la seva vida quan la seva salut era força delicada i ja es ressentia de l'intens tràfec que havia portat.

Les escoles d'ensenyament primari i secundari de la vila col·laboren en les

activitats programades amb la participació d'alguns cursos en uns tallers d'art centrats en la figura de Rusiñol, en la seva obra i en el Modernisme, moviment artístic del qual ell n'era un dels capdavanters dins l'àmbit català. Per tal d'obtenir una mostra d'alumnes de diferents edats es va optar per oferir els tallers als grups de Cicle Mitjà del Col·legi Públic Dr Carulla, als de Cicle Superior del Col·legi Vedruna i als de tercer d'ESO de l'Institut d'Ensenyament Secundari Montsoriu, de manera que es van desenvolupant durant els mesos de març i

abril. Amb els treballs realitzats es preveu fer una exposició a La Gabella durant el proper mes de maig amb la qual, juntament amb altres activitats -com una conferència, teatre, sardanes, concert de música modernista-, es pretén recordar el pas del conegut i anecdòtic pintor per Arbúcies.

ACTIVITATS A LES ESCOLES I A L'AIRE LLIURE.

Els tallers, coordinats per la il·lustradora i professora de pintura Anna Poch, estan estructurats en dues sessions

de dues hores cada una. Durant la primera es presenta als alumnes els trets rellevants de la biografia del pintor i algunes imatges de les teles on va representar un dels seus temes predilectes: els jardins. Amb el suport de fotocòpies en color o de diapositives, s'estudien les característiques de la composició més freqüent, l'ús que feia de la perspectiva central, l'enquadrament vertical amb arbres a cada banda, la disposició de la vegetació o edificis dels fons i l'anàlisi de les diferents tonalitats de verds. La segona sessió es porta a terme fora de les

Imatge dels jardins del Parc. Laura Valls. (8 anys).

La caseta de l'estany del Parc. Adriana Albiol. (8 anys).

aules, en el mateix marc on Rusiñol es va inspirar per pintar la major part dels seus llenços arbuciençs: el Parc Badés, actualment anomenat Mongé, on hi ha

el Parc de la Glorieta. Amb la preparació exposada anteriorment i en aquest esplèndid recinte, l'alumnat imita el que un altre dia va fer aquest gran pintor modernista català que fou

Santiago Rusiñol. Les tècniques emprades són el dibuix i acoloriment amb llapis de fusta i la pintura tèmpera. Els resultats, els podrem contemplar quan ens atensem durant la

primera quinzena de maig a la sala d'exposicions de La Gabella.

J.P.

Pels carrers d'Anglès.
(Curs 1990-91)

Foto: Rosa Maria Cascajo

LA COMARCA DE LA SELVA

El projecte de la "Comarca de la Selva" que a continuació s'exposa, es va iniciar en el moment en el qual l'escola, amb ànim de renovació i de participació activa dels alumnes en el seu propi procés d'aprenentatge, va fer l'opció d'adequar els continguts i la metodologia del Coneixement del Medi Social a la realitat més pròxima al nen.

COMENCEM PER L'ESTUDI DEL NOSTRE POBLE.

Des de llavors s'inicia l'estudi del poble a tercer, seguint l'observació directa del paisatge i del poble com a unitat, per passar a reconèixer l'estructura del barri antic i la tipologia dels seus carrers, l'estructura de les cases segons l'època de construcció, els carrers de posterior construcció i els blocs de pisos, les urbanitzacions, el treball i la seva evolució al llarg del temps: sectors primari, secundari i terciari, sistemes de regatge dels camps del poble i la formació dels rius. Finalment, l'extensió del terme municipal i el seu relleu.

A quart s'amplia l'estudi a l'àmbit de la comarca i més tard, al cicle superior, al coneixement de Catalunya. Es comença el treball amb el plànol del propi poble, on han de marcar els carrers que els portaran als pobles veïns. A partir d'aquí es treballa amb el mapa de carreteres, que és un instrument conegut i a l'abast de totes les famílies: es busquen els pobles veïns i es va configurant el mapa de la comarca. A continuació amb un mapa mut també de la comarca proporcionat pel mestre, es van identificant els pobles, i els seus termes municipals.

VIATGEM PER LA COMARCA.

La part més important d'aquest treball són les tres sortides que es fan durant el curs a gairebé tots els pobles de la comarca, les quals permeten l'observació directa, aprofundint la realitat de cadascun dels pobles. En programar aquestes sortides s'intenta que trobin uns itineraris coherents i que vagin descobrint les tres zones

Al Parc de Sant Salvador de Santa Coloma de Farners. (Curs 1991-92)
Foto: Rosa Maria Cascajo

Visitant Santa Coloma de Farners. (Curs 1996-97).

Foto: Olga Riera

diferenciades que té la comarca: la muntanya, la plana i la costa. Les tres sortides que es fan són:

- La Muntanya de la Selva: Sant Hilari Sacalm, Osor, Anglès, Amer, La Cellera de Ter i l'embassament de Susqueda.
- La Plana de la Selva: Breda, Hostalric, Maçanet, Massanes, Riudarenes, Vilobí d'Onyar, Vidreres i la capital, Santa Coloma de Farners.
- La Costa de la Selva: Blanes, Lloret i Tossa de Mar.

Una vegada definida la comarca es treballen les característiques generals de relleu, rius, costa, clima, vegetació, agricultura, ramaderia, pesca, indústria i serveis.

A cada sortida i mentre es viatja amb autocar cal observar el paisatge que es va trobant, calcular els quilòmetres que separen un poble de l'altre i saber el tipus de carretera per la qual passem. Ja en el poble es fa una recollida de dades

per tal d'aprofundir en les diverses realitats: s'observen els carrers i els llocs interessants, es recullen guies turístiques o es compren postals. També es comenten les diferències geogràfiques i la diferent adaptació al medi que aquestes comporten: si es tracta d'un poble agrícola, de muntanya, de costa, o industrial. A partir de la idea que les diferències geogràfiques comporten una variada adaptació al medi.

EL TREBALL A CLASSE.

Després de la sortida es centra l'activitat en la posada en comú de les observacions, anècdotes i comentaris de les dades recollides. Les conclusions queden reflectides en el dossier personal de cada alumne.

Com a complement de la informació recollida directament i davant la necessitat d'ampliar informacions s'ofereixen a l'alumnat textos senzills preparats pel mestre on, de manera planera, l'alumne pot anar descobrint dades

útils per reflexionar sobre els continguts que li cal aprendre. Aquests continguts van sempre acompanyats d'una part pràctica i gràfica com són: mapes, gràfics, classificacions, taules de doble entrada i també fulls de recollida sistemàtica de dades sobre el temps i la meteorologia.

L'apartat de vegetació de la comarca es treballa a partir de l'àrea de coneixement del medi natural, amb el recull d'un herbari molt complet de fulles de tardor i de

primavera, flor i fruit de cada arbre. El que es pretén és que a més d'identificar els arbres de l'entorn puguin reconèixer la descripció que en pot fer qualsevol llibre.

A final de curs s'ha aconseguit l'objectiu principal: els nens estimen la seva comarca. Saben que viuen en una comarca molt completa: muntanya, plana i costa; embassaments, rius i rieres; aigües minerals picants, termals i naturals, pobles agrícoles, industrials i turístics; aeroport, autopista, eix transversal, via del tren i bona xarxa de carreteres. Boscos amb arbres de tots els estats vegetals, costa alta i baixa, port de pescadors i esportiu, roques i minerals.

I tot això, ho han après emprant diferents tècniques de treball (observació directa i

A la fàbrica de galetes.

Foto: Olga Riera

indirecta, classificació, experimentació, mesura, taules, gràfics, plànols, enquestes, esquemes) ...i també han adquirit interès i autonomia que els

permetrà continuar avançant en el coneixement d'altres indrets i llocs que visitaran amb ulls i cor de bon observador.

MARIA MORERA
en representació dels mestres de
Cicle Mitjà.

ELS ALUMNES DE L'ESCOLA D'ADULTS OPINEN

Una colla d'alumnes de **Graduat Escolar i de Maduresa de FP-I** ens fa arribar la seva opinió sobre l'Escola d'Adults:

"Fa uns anys que estava interessada en l'Escola d'Adults, però no tenia massa temps perquè els meus fills eren petits; aquest any m'he decidit i l'experiència que estic tenint és molt positiva. Recordo coses que m'ajuden en els deures dels meus fills, faig noves amistats i ens ho passem molt bé". D.S.

"Quanta gent voldria superar-se o simplement fer el que abans no ha pogut acabar per motius laborals o personals. I quantes vegades algú ha pensat que ja li ha passat el tren. Doncs no. Ara té l'oportunitat a l'Escola d'Adults. Mai no és tard si se'n té ganes, i us asseguro que està molt i molt bé. Animeu-vos". S.A.

"M'he apuntat a l'Escola d'Adults i estic molt contenta d'haver-ho fet perquè la gent és molt maca i oberta. Animeu-vos i no us tireu enrera". M.B.R.

"Estava buscant una escola o una acadèmia per poder estudiar els vespres i poder treure'm el títol d'Auxiliar Administratiu. Totes feien horari de tarda o matí i jo no podia perquè treballa. Un dia vaig veure el cartell de l'Escola i m'hi vaig apuntar. Trobo que va molt bé que en els pobles n'hi hagi una". A.C.

Els alumnes de **Coneixements bàsics** també ens fan arribar la

seva veu:

"Em va costar molt decidir-me a començar el curs, però el meu marit i els meus fills em varen animar molt perquè hi anés i la veritat és que estic molt contenta d'haver-ho fet, perquè aprenem moltes coses noves i d'altres que ja havia oblidat i també es fan amistats i ajuda molt a distreure't i passar una bona estona. O sigui que, apunteu-vos, que va molt bé; i si la gent us diu que sou massa grans, no els feu cas". P.C.B.

"L'Escola d'Adults és una activitat molt bona perquè aprenem coses molt necessàries". A.C.A.

"Aquest, és el segon any que vaig a l'Escola d'Adults i em passen les hores volant. He millorat la lletra i el que més m'agrada són els problemes, que tinc la sort que sempre em surten força bé". C.R.V.

"Sóc la mare d'un nen de bàsica que de petita no vaig poder anar gaire a l'escola i ara que tinc una mida de temps vaig a la d'Adults. Ara, quan el nen ve de la seva escola i em pregunta coses dels deures ja el puc ajudar una mica". D.A.X.

Finalment, un alumne d'**alfabetització** ens comenta: "Soy Sory Balde y estoy contento de estar en l'Escola d'Adults. Llevamos casi cinco años y nos llevamos muy bien todos los compañeros. Val la pena entender muchas cosas i també parlar més, parlar castellà i català".

ESTADÍSTICA DE L'ESCOLA D'ADULTS. CURS 96/97.

Cursos anuals

Graduat/Maduresa FP-I	18
Alfabetització (tarda)	16
Alfabetització (nit)	11
Coneixements bàsics	10
Tall i confecció	9
Puntes de coixí	13

Cursets del 1r trimestre

Fotografia	33
Balls de saló I	32
Balls de saló II	14

Cursets del 2n i 3r trimestre

Balls de saló II	16
Cuina catalana	23
Informàtica	16
Flor seca premsada	11

Com a professors dels cursets comptem amb la col.laboració de Josep Camps (fotografia), Francesc Giménez (informàtica), M. Pilar Morell (balls de saló), Maribel Toda (flor seca) i Salvador Tresens (cuina catalana).

M. ANTÒNIA DAVI

Cursets de puntes de coixí.

Foto: J. Clos

EL COMERÇ JUST

“Treballen com esclaus, no tenen vacances ni dies lliures. Com que no poden anar al WC durant la feina, els nens tenen problemes de ronyó. -Vol portar vostè roba confeccionada en aquestes condicions?” El membre de l’Asian Labor Institute a Bangladesh, Rosaline Costa, no nega la importància vital de la indústria tèxtil pel futur d’aquest país. “Però el que dic és això: d’aquesta manera no, trepitjant als nens, no. A més a més, cal millorar els sous i les condicions de les dones que treballen en aquest sector. Seria molt bo que occident només acceptés roba produïda d’una manera digna!”

COMERÇ, AJUDA NO!

Per protestar contra el comerç internacional i la repartició desigual del poder l’any 1969 es va inaugurar al poble holandès de Breukelen la primera botiga de comerç alternatiu. Actualment són més de 3000 a tot Europa i tenen el suport de 50000 voluntaris. El comerç just és una forma

de solidaritat innovadora que es basa en l’intercanvi, i no en donatius.

Comerç, ajuda no! Aquest és el crit que es va poder sentir a Ginebra l’any 1964 per veu d’alguns països pobres durant la primera conferència de la UNCTAD (United Nations Conference on Trade Development), els quals demanaven als països del Nord menys crèdits i ajuda al desenvolupament i més intercanvis justos.

EL COMERÇ ACTUAL AMB EL TERCER MÓN

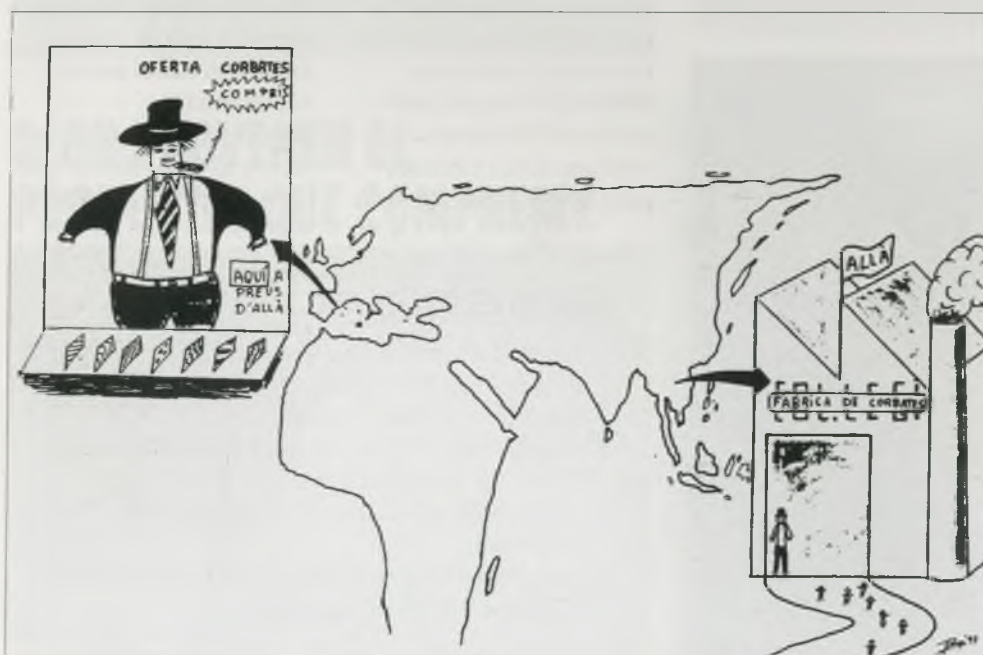
El comerç a gran escala que es realitza amb els països del Tercer Món es basa sobretot en:

- Matèries primeres (amb preus molt baixos).
- Productes manufacturats (que sofreixen alts aranzels i que han de

complir una rigurosa normativa de seguretat “Proteccionisme”).

Aquest comerç està en mans de poques empreses (elefants) que controlen el monopoli dels productes, i per tant, tan se’ls en dona els problemes que pateixen els que estan per sota seu (camperols, artesans...) perquè l’oferta és cada cop més gran.

A més a més, 80 dels 147 països en vies de desenvolupament depenen en més d’un 50% de les matèries primeres per les seves exportacions (segons dades de la UNCTAD). Alguns d’ells, com Malàsia, produeixen diverses matèries primeres, però altres, sobretot a l’Àfrica subsahariana depenen en gran mesura d’un sol producte. Llavors sigui per la raó que sigui els preus baixen o la demanda cau, estan condemnats a la misèria.

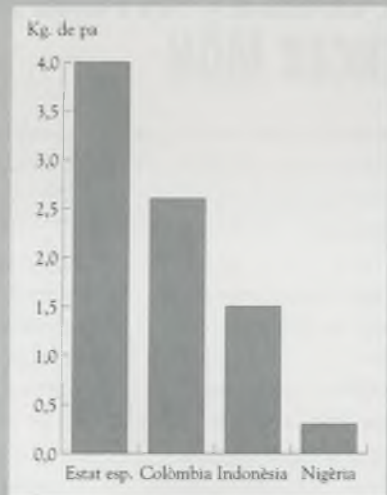
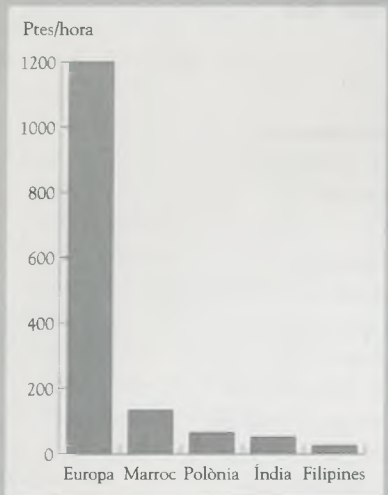

Els avantages de desplaçar la producció són enormes per les multinacionals. Mentre que a Europa el sou d'un obrer qualificat volta les 1200 ptes/hora, al Marroc són 133 ptes/hora, a Polònia 65 ptes/hora, a l'Índia 51 ptes/hora i a Filipines 25 ptes/hora.

Amb la mateixa hora de treball un obrer no pot comprar la mateixa quantitat de pa a tot arreu: A l'Estat Espanyol 4 Kg, a Colòmbia 2,6 Kg, a Indonèsia 1,5 Kg i a Nigèria 0,3 Kg.

Fonts: Le Monde Diplomatique (des. 93)/Union des Banques Suisses (91).

També és habitual que moltes multinacionals construeixin les seves plantes de producció als països del Tercer Món a fi de disminuir despeses i aprofitar els avantages comparatius de cada país: matèries primeres, mà d'obra, infraestructures, situació política, legislació... Aquesta espiral de competitivitat crea condicions de treball indignes: salaris injustos, horaris abusius i sense vacances, condicions

insalubres, mà d'obra infantil, acomiadament lliure, repressió sindical...

Nosaltres en comprar un producte procedent del Tercer Món hem de saber que només una ínfima part dels diners pagats acostuna a repercutir en el treballador que ha cobrat un sou insuficient per mantenir la seva família. La major part queda en mans de les multinacionals, que obtenen beneficis gegantins.

FUNCIONAMENT DEL COMERÇ JUST

L'objectiu de les organitzacions de comerç just és lluitar contra la pobresa dels països del Sud basant-se en la concepció "Comerç, ajuda no", busquen lluitar contra la pobresa a través del comerç just, les pressions polítiques i l'educació. Estableixen relacions comercials amb productors desfavorits i organitzacions i empreses que contribueixen a millorar

la posició dels pobres del Sud. Així, es dona als que cultiven o transformen els productes l'oportunitat de millorar a nivell estructural. Tot i que la principal preocupació és la situació econòmica del productor, les organitzacions de comerç just donen també molta importància al desenvolupament social, a la promoció de les dones i a la protecció del medi ambient.

PRINCIPIS DEL COMERÇ JUST:

1. El salari dels treballadors ha de ser digne.
2. El grup productor ha de garantir i promoure la igualtat entre home i dona.
3. El grup productor ha de buscar el desenvolupament del conjunt de la població.
4. El grup productor ha de tenir un funcionament democràtic.
5. La producció ha de respectar l'entorn social i natural.
6. El producte ha de ser de qualitat.

COM ES VEU DES DEL NORD?

No se solen reconèixer des del Nord les conseqüències profundes del comerç just en el Sud. Moltes vegades, la seva presència desencadena una pujada dels preus que beneficia a tots els productors d'una zona. Això passa perquè les organitzacions de comerç just paguen millor als camperols (tot i que més

tard), llavors aquests destinen més part de les seves collites a aquest comerç i menys al tradicional (amb molts intermediaris). Això fa que aquests últims es vegin obligats a pagar també un preu més just si volen aconseguir una part de la collita.

Apicultors de Chiapas. Milers de petits apicultors de Chiapas (Mèxic) són membres de la dotzena de cooperatives de la zona que compren i venen mel de comerç just. Habitualment, un apicultor ven una part de la seva collita als intermediaris que el visiten i una altra a la cooperativa local. Els intermediaris paguen un preu més baix, però ho fan al moment, mentre que la cooperativa paga millor però només quan ha cobrat. En els últims anys, gràcies a l'augment de les vendes de mel de comerç just, les cooperatives compren cada cop més mel i els apicultors la venen cada cop més a aquests en detriment dels intermediaris. Llavors, als intermediaris no els ha quedat cap altre remei, si volen seguir comprant les mateixes quantitats de mel, que pagar millors preus, cosa que beneficia a tots els apicultors de la zona.

D'ON PROVENEN EL PRODUCTES QUE COMPREM?

EN QUINES CONDICIONS HAN ESTAT FABRICATS?

Cada vegada que anem al mercat, a les botigues, al bar, etc, seria bo fer-se aquestes preguntes. En comprar un quilo de cafè, un quilo de plàtans, un paquet de tabac, una rajola de xocolata, una ampolla de rom, te, una bossa de cacauets, un moble de fusta tropical, una peça

de roba, artesanies,... no estem pas donant suport als pobres per millorar la seva condició, sinó als rics per augmentar el seu benefici. Cada cop que comprem un producte del Tercer Món estem contribuint a perllongar un sistema que explota els més pobres i que degrada el medi ambient.

QUÈ PODEM FER-HI?

Davant d'això ja hi ha molta gent que exigeix transparència i honestedat, però també som molts els que preguntem: Què podem fer? Deixant de comprar a cegues convertirem cadascuna de les nostres compres en un moment privilegiat per canviar el món. En els països on els consumidors pressionen més s'han aconseguit en els darrers anys resultats esperançadors: codi ètic per a les empreses, segells de garantia social, sistemes de banca alternativa... Potser ja començaria a ser hora que cadascú de nosaltres en anar pel poble o per la ciutat a comprar demanés productes de comerç just, als comerciants. I com que els mercats es mouen segons la demanda del públic a llarga segur que cadascú procuraria oferir-ne. Tal vegada només seria qüestió de posar de "moda" aquests productes, talment com ha passat amb els ecològics perquè també els fabricants comencin a plantejar-se oferir-los al mercat. De moment, a part de demanar-los a les botigues d'Arbúcies, a Catalunya ja se'n poden trobar a:

ALTERNATIVA-3 (central importadora)
C/ Pere de Fices, 38
08225 Terrassa
Tel. (93) 735.30.47

INTERMÓN
C/ Roger de Llúria, 15
08010 Barcelona
Tel. (93) 482.07.00
Fax (93) 482.07.07

XARXA ALTERNATIVA (SCCL)
Plaça Cívica, Local P 6 Bis
Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Bellaterra

XARXA ALTERNATIVA
C/Avinyó, 29 baixos
08002 Barcelona
Tel.(93)268.22.02
Fax (93)268.19.62
email.sodepaub@pangea.org

SETEM
C/ St. Antoni Abat, 49
08001 Barcelona
Tel. (93) 441.53.35

Properament a Girona:
CCU.
Pujada Alemany, 4.
17004 Girona
Tel. 219610

"Abans que acabis d'esmorzar aquest matí hauràs estat depenent de mig món. No hi haurà pau a la Terra fins que ens adonem d'això".
Martin Luther King.

-Bibliografia:

- Anuari del comerç just 1995. EFTA. Maastricht. Països Baixos.
- Comercio Justo, Consumo Responsable. Documentos INTERMÓN núm. 8. Santiago Martínez-Orozco. Ediciones Octaedro. Barcelona 1996.
- El comerç just, una nova solidaritat. SETEM.(Fulletó informatiu)
- Fem un cafè...amb dignitat. XARXA ALTERNATIVA (SCCL). (Fulletó informatiu).

XAVIER PLANAS

TEMA

La influència de l'eix transversal de Catalunya dos anys després de la seva obertura

Amb l'obertura de l'Eix Transversal de Catalunya, moltes eren les il·lusions i les pors dels diferents sectors de casa nostra. Il·lusió d'una millor comunicació amb una part del territori català amb el que fins ara hi estàvem girats d'esquena i els avantatges que això podia suposar i por a que els arbuencs abandonessin el nostre poble per anar a comprar i divertir-nos a altres llocs. Passats dos anys hem volgut analitzar quina és la situació actual. Per aquest motiu hem cregut convenient copsar el parer de diferents sectors de la vila. Conèixer de primera mà si el nou vial ens ha afavorit o no. I també, per contrast, saber com ho veuen els de l'altre costat del Montseny, des de Vic.

La construcció de l'eix transversal, des d'un punt de vista històric i per un ampli espai del territori català, marcarà un abans i un després en el temps.

El traçat d'aquesta via ràpida, a més de connectar ciutats importants, també

entrelliga a moltes poblacions més petites, com ara és el cas de la nostra vila amb d'altres pobles veïns. La construcció de l'eix configura un nou mapa de fluxs poblacionals que tenen la seva concreció en activitats tan diverses com poden ser l'economia o

la cultura. Deixem per una altra ocasió l'entrar a avaluar l'impacte medi ambiental d'aquesta obra damunt el territori, i centrem-nos en aquells moviments de persones. En aquest sentit, ja és poden apreciar algunes transformacions que

s'esdevenen en els hàbits de la població afectada.

Així, si una cosa ens ha quedat clara mentre confeccionàvem aquest article, és que entre els comerciants i restauradors hi ha opinions per a tots els gustos. L'Eix ha afavorit en més o menys mesura a alguns sectors, mentre que d'altres afirmen que han notat una davallada, tot i que no de forma catastròfica. També hi ha qui assegura que res ha canviat i que ells l'obertura de la nova carretera no l'han notada, ni de forma positiva ni negativa.

El sector que, en general, està més content amb el nou vial és el jovent, sobretot perquè asseguren disposar d'una major oferta lúdica on escollir, especialment a l'hivern i la tardor, per anar a divertir-se els diumenges a la tarda i els dissabtes a la nit. Els cinemes i les sales de festa

Foto: A. Casado

Transversal a Arbúcies

seva inauguració

A. CASADO,
N. CASANOVA,
P. GARRIGA,
J. GOÑI,
M. SERRA

de Vic són els llocs escollits per aquest sector. Entre la gent de mitjana edat i amb mainada petita es reconeix majoritàriament que en un principi la novetat els va portar a visitar la comarca d'Osona, tot i que aquesta incidència ha baixat molt

d'un any cap aquí, fins a ser pràcticament simbòlica.

Pel que fa l'oferta cultural, la repercussió és positiva per Arbúcies. Passar de 14 visitants de la comarca d'Osona al Museu Etnològic del Montseny

l'any 1993 a més de 700 l'any passat així ho demostra.

On menys s'ha notat la incidència és amb Girona i la seva comarca. Des de fa molts anys que la relació entre les dues zones és més

o menys fluida, i l'Eix ha servit, en tot cas, per estalviar una part del trajecte, tant pel que fa a quilòmetres com a temps.

ENTREVISTA A AGUSTINA CASANOVA

L'obertura de l'Eix Transversal ha fet que molts osonencs visitessin la vila d'Arbúcies. Agustina Casanova, que regenta la pastisseria Piconaire, explica les incidències de l'eix.

Amb l'obertura de l'Eix Transversal, heu notat un major nombre de visitants?

Al principi, quan només s'havia inaugurat el primer tram de l'eix fins a Joanet venien moltes persones de la comarca d'Osona; però quan el van obrir fins a Girona, molts osonencs van deixar de freqüentar la nostra vila.

De quines poblacions procedeixen?

Ha vingut gent de Girona que no havien estat mai al nostre municipi, i també de Tona, La

Garriga i Aiguafreda, és a dir molta gent del Montseny Occidental.

Vénen més sovint els inspectors de l'Administració central i autonòmica?

Sí, des que van obrir l'eix han freqüentat la nostra vila més inspectors. Ara les distàncies són més curtes i això s'ha notat. També molts viatjants i cases comercials d'Osona ens ofereixen, ara, els seus articles.

El pa de pessic és un dels productes típics d'Arbúcies. A Vic també se'n troba. Que li diuen els vigatans?

Moltes persones de Vic i de la comarca d'Osona es sorprenden en veure que el pa de pessic d'Arbúcies és més antic. A Vic el pa de pessic és individual, cosa

que el diferencia d'Arbúcies perquè aquí se'n troba de més gran, és més esponjós i d'un sabor diferent. Per això no deixen escapar l'oportunitat de provar-lo, i molts visitants es converteixen en clients habituals. A més, molts ens comenten que l'oferta pastissera del nostre poble, si es compara amb una ciutat com Vic, és més diversa i variada.

Quina valoració en fa de l'Eix Transversal?

Sempre és positiu que una carretera important passi a prop del nucli urbà. Però crec que Arbúcies

Agustina Casanova.

encara hi guanyarà més quan l'eix s'obri fins a Manresa i Lleida. La primera, el cor de Catalunya i l'altra, bastant desconeguda pels habitants del Montseny i de les Guillerries.

EL MUSEU I L'EIX TRANSVERSAL

Tan sols 14 osonencs van visitar l'any 1993 el Museu Etnològic del Montseny. Tres anys després, el 1996, la xifra arribaria als 726. El Museu, doncs, ha vist incrementar en aquests darrers anys el número de visites procedents de la comarca d'Osona gràcies a la millora de les comunicacions que ha

suposat l'Eix Transversal.

Molts osonencs s'han desplaçat cap a la nostra població, i del 1993 ençà, s'ha multiplicat per cinc el número de grups de la comarca d'Osona que han visitat el museu. Així, de rebre només un grup l'any 93 i dos el següent any, s'ha

passat a rebre vuit grups l'any 1995 i deu el 1996. La majoria d'aquestes visites eren grups escolars o de la tercera edat procedents de Vic. Globalment, les xifres de presones provinents de la comarca d'Osona, no són massa representatives. L'any 1996 les sales d'exposició permanent

del museu van ser visitades per unes 18.000 persones, de les que unes 9000 correponen a grups procedents de la província de Barcelona. Els 726 osonencs representen tan sols un 8 per cent del conjunt barceloní i un cinc per cent del conjunt global dels visitants del museu.

"L'EIX ENS HA PERJUDICAT, PERÒ NO TANT COM SEMBLA"

Ramon Torras, un dels botiguers més emblemàtics d'Arbúcies, no creu que la caiguda de les vendes sigui deguda a la millora de les comunicacions.

"Una mica si que ens ha perjudicat, però perquè a Arbúcies ens manquen atractius que ens converteixin en un poble receptor més que exportador de turisme". Ramon Torras, propietari d'una de les botigues més emblemàtiques i tradicionals d'Arbúcies, es nega a acceptar que la causa fonamental de la caiguda de les vendes al poble sigui l'entrada en funcionament de l'Eix Transversal. "Està clar que ara la gent viatja més a Girona i, sobretot, a Vic", reconeix. "Però també ens visita molta més gent de fora que deixa diners als restaurants, als bars, a les carnisseries, a les pastisseries, als forns... I tot això fa créixer l'economia del poble i ens beneficia a tots".

Torras explica que ja fa cinc anys que totes les botigues han notat una davallada constant en les vendes i l'atribueix bàsicament a la pèrdua de poder adquisitiu que pateix la població.

"Aquest és un fenomen generalitzat. No passa tan sols al nostre poble, també es produeix a Vic, a Girona, i a Barcelona, a tot arreu", assegura Torras. "El que no puc saber és si sense l'Eix les coses ens haurien anat millor o pitjor".

La tesi d'en Ramon Torras parteix de la base que és bo que millorin les comunicacions. Ja sap que a Vic o a Girona l'oferta del producte que ell ven -tèxtil i joieria- és més àmplia i que això li crea competència. Però pensa que si Arbúcies és capaç de generar atractius que l'identifiquin, l'Eix es convertirà en una millora no sols social sino també econòmica. "Ja sé que hi ha coses que funcionen molt bé, com el Museu de

La Gabella, les catifes, les Enramades, la Festa Major, el Carnestoltes, la Festa del Flabiol... Però s'hauria de fer més. Ampliar el mercat dels diumenges, per exemple; recuperar la Festa del Bolet, la setmana gastronòmica o la Festa de la Flor. I seria bo recuperar també l'ABICA (Associació de botiguers d'Arbúcies). Així s'aconseguiria que la gent de fora triés el nostre poble com a objectiu dels seus desplaçaments setmanals".

La conseqüència directa de la millora turística és l'arribada de diners. "A mi no em preocupa que els visitants no vinguin a la meva botiga. M'importa que deixin diners al poble. Perquè així creixerà la

Ramon Torras

disponibilitat econòmica i vindran a comprar a casa meva o a altres botigues del poble", conclou.

ENTREVISTA AMB LLUÍS CUMERES I FABREGÓ. President de la Unió de botiguers de Vic que s'agrupa sota el nom de "Centre Vic"

En un intent d'acostar-nos a aquesta nova realitat, ens ha semblat oportú saber l'opinió d'una unió de comerciants de la ciutat de Vic. Hem escollit el sector comercial ja que aquest és un dels que més ràpidament pot copsar els canvis a què hem fet referència anteriorment. I, per altra banda, escollim Vic per ser aquesta ciutat centre d'una important atracció.

Així, doncs, parlem amb Lluís Cumeres i Fabregó. És el president de la unió de botiguers de Vic que s'agrupa sota el nom de "Centre Vic". Aquesta associació, que ja fa 19 anys que existeix, ajunta a 350 dels més de mil comerços que té la ciutat.

Creu vostè que l'obertura de l'eix transversal ha fet augmentar el nombre de visitants, provinents de la banda de Girona, i més concretament d'Arbúcies i la seva rodalia, que fins aleshores rebia Vic?

En general, i pel que fa al comerç, sí que apreciem aquest augment. Sobretot en relació amb els visitants que vénen de Sant Hilari Sacalm, Arbúcies i, fins i tot, de Santa Coloma de Farners. Hem notat molt la recuperació de la clientela de Sant Hilari Sacalm, ja que l'havíem perdut temps enrera degut a l'arranjament de la carretera que va d'aquesta

població a Girona. Pel que fa a la gent que prové d'Arbúcies, tot i que és segur que abans en teníem i que actualment ha augmentat considerablement, no tinc gaire clar que aquesta hagués estat molt important abans de fer-se l'eix.

Per sectors econòmics, com s'ha notat aquesta major presència?

El sector de la restauració és el que més ha constatat l'increment de visitants. Per ordre d'importància, el seguiria el sector de l'alimentació (embotits i productes típics) i, per últim, els que estan notant aquesta major vinguda de gent són els cinemes i els comerços de venda d'articles de consum com roba, sabates, etc. També s'ha notat un increment del volum d'assistents a fires que s'organitzen en la ciutat, com per exemple, la Fira del Mercat de Música Viva.

I pel que fa al flux de visitants osonencs cap a comarques gironines?

Vic és i ha estat una ciutat que ha atret població i activitat. El flux vers terres gironines vindria expressat per dos elements: les visites esporàdiques realitzades a la ciutat de Girona i les estiuujades a la Costa Brava. Aquesta darrera, sobretot, està molt

arrelada entre els osonencs, i, així, hi ha força gent que té una segona residència en aquella zona. Per aquesta gent que va a la costa, l'eix proporciona un estalvi de diners i temps (ens estalvia pagar peatges i donar la volta per Granollers). Però, per comprar, la gent no es desplaça a Girona.

S'ha fet arribar publicitat d'aquí a les comarques gironines i, a l'inrevés, ha arribat aquí publicitat d'aquella zona?

Sí, s'ha fet alguna cosa en aquest sentit, sobretot a nivell d'institucions de Girona i d'alguns comerços de pobles gironins, els quals han utilitzat els mitjans informatius d'aquí per fer publicitat. Per la nostra part, ja és costum destinar una partida per aquest concepte.

En una perspectiva de futur, quina seria la valoració que li mereix la construcció de l'eix?

Per Vic i la comarca, l'eix és essencial pel seu desenvolupament. Fins fa poc, ens trobàvem quasi en un cul de sac, l'única comunicació bona que existia era amb Barcelona.

Lluís Cumeres

Aquest fet perjudicava, per exemple, a moltes de les empreses exportadores que tenim en la zona, les quals es veien obligades a haver de fer un gran i costós trajecte fins arribar a La Jonquera. Amb l'eix, aquesta ruta canvia, i dóna facilitats perquè s'instal·lin més empreses aquí. Les perspectives són optimistes, tot i que considerem que caldrà ampliar el vial quan l'eix arribi a Lleida, ja que el volum de trànsit serà massa gran com per mantenir l'avantatge en rapidesa que té fins ara.

COM SERÀ L'ARBÚCIES

LES LÍNIES DE L'URBANISME DE LA VILA

La data de la fundació de la parròquia d'Arbúcies, 6 de febrer del 923, podem dir que és l'inici de la vila d'Arbúcies. Els primers carrers es van anar formant al llarg dels camins rals que conduïen fins a l'església. Com en la majoria de poblacions, la plaça era la part més important del poble. Des d'ella naixien i creixien els carrers de la vila. Això es va mantenir al llarg de molts segles. Però, la principal transformació va arribar a la segona meitat del segle XIX, amb un nou eix central: la Carretera. Els canvis urbanístics, els nous eixos centrals i els projectes a curt termini dins el nucli urbà són el tema dels que tracta aquest Dossier. Cap on creix Arbúcies? Tenim algun límit? (*)

Arbúcies no parteix de zero en el model de creixement, ja que aquest ve donat per tota l'evolució històrica i també per la morfologia del territori, que és una mica complicada. Aquests condicionants hi han estat

des del primer moment i, en principi, es van traduir en el Pla General del 1977. Pla a partir del qual s'han realitzat els posteriors. Aquest era un pla que, segons el Regidor d'Urbanisme, "tenia una imprecisió total i absoluta; no

marcava zones verdes, ni cessions, ni aprofitament mitjà, ni cap element de la filosofia d'interès públic que hi havia darrera la Llei del Sòl". L'any 1982 es va fer un nou pla per tal de subsanar aquestes mancances.

(*) El contingut d'aquest Dossier està basat en una entrevista amb l'actual Regidor d'Urbanisme de l'Ajuntament d'Arbúcies, Jaume Soler.

DEL FUTUR?

GEMMA CARBONELL I
CRISTINA ZAMORANO
IL·LUSTRACIÓ: FRANCESC MAS

LA APOSTEN PER UN CREIXEMENT LIMITAT

EL PLA QUE ENS REGEIX ACTUALMENT

Avui en dia es treballa amb el pla aprovat el 1995, que representa una intervenció més directa sobre el model de creixement. La revisió del Pla General ha anat en la línia d'aconseguir, dins el model ja predeterminat, un equilibri entre el sector industrial i entre la protecció de la resta del territori. El nou pla delimita el creixement màxim d'Arbúcies, per tant no aposta pel creixement il·limitat. La cota, que per filosofia l'Ajuntament d'Arbúcies defineix com a màxima, està situada en 6000 habitants. Ara estem als 4800. Això té traduccions pràctiques al Pla General: desprogramar sòl, que abans era urbanitzable, i declarar el 95% del terme d'especial protecció. Està previst que aquest model de creixement estigui vigent, almenys, fins a principis de l'any 2000.

CAP ON CREIX EL POBLE

A partir del pla de 1995, allà on es defineix una nova zona edificable, automàticament, la llei preveu unes cessions, això és, espai per zones verdes i equipaments principalment. Arbúcies

Foto: Josep Moré

pot créixer a dos nivells: l'industrial i el residencial, sempre tenint en compte respectar les cessions. A nivell industrial es pretén mantenir la base econòmica del poble i que s'estructuri i millori la ubicació de la indústria en el territori. Per això es construirà un nou polígon industrial de tres hectàrees al costat de la benzineria (la zona que va de Cal Xic a Can Quadras). Aquest polígon, segons les necessitats, es podria ampliar cap al Solei (de Pujals a Can Blanc). D'aquestes tres hectàrees, només el 40% l'ocuparan les naus industrials, la resta està destinada a zones verdes, equipaments, protecció de la riera... Es preveu que s'hi instal·lin dos tipus d'empresa. En primer lloc petits tallerets que actualment estan dins el poble en situació

precària, i que volen créixer i necessiten sòl. I d'altra banda, indústries una mica més grans de nova implantació que no superin els 3000 m² i que no siguin químiques. És un polígon pensat pel creixement de les indústries d'Arbúcies actuals, no per a les grans empreses. A nivell residencial, a Arbúcies hi ha marcades 11 unitats d'actuació, que preveuen edificar en espais del nucli urbà existent. També són zona edificable d'habitatges els terrenys de Can Pons, al costat del nou Camp d'Esports. A Can Pons, a més de poder-hi edificar cases, s'ha pensat en la possibilitat de promocionar una petita zona hotelera, sempre que la iniciativa sigui privada. La cabuda màxima és d'unes 130 cases.

ELS EFECTES DE LA DESPROGRAMACIÓ

La desprogramació consisteix en requalificar un terreny, en principi, apte per a construcció, com a terreny no edificable. En el pla General del 1995 l'Ajuntament d'Arbúcies va desprogramar diverses zones del poble. L'objectiu era tallar de soca-rel allò que ha passat en altres poblacions, és a dir, convertir Arbúcies en una vila dormitori de la zona industrial de la Tordera. Aquest tipus de model, que alguns pobles del Baix Montseny han potenciat, per exemple Riells, sovint poden distorsionar el teixit social, perquè la majoria de nous vilatans no s'identifiquen amb el poble, només hi són per necessitats laborals. La situació de privilegi i les bones condicions d'Arbúcies podrien haver convertit la vila en una zona dormitori.

El camp de l'Oliver.

Foto: Josep Moré

UN NOU MODEL DE POBLE

La reordenació del territori implica la divisió del poble en dues grans zones, una industrial i una residencial. La idea és que la variant separi aquests dos espais, que hauran d'estar connectats per una nova via alternativa. El nou carrer seria, en part, subterrani i aniria des de la variant fins la Plaça de Can Reus. Aquesta planificació és la de més gruix i importància, tot i que no tindria una repercussió directa pel que fa a la creació d'espais urbanitzables. Permetria, això sí, ordenar la circulació d'una manera molt diferent a la d'avui. Seria una entrada equidistant de les dues que ja hi ha a la variant i desviaria tot el trànsit que ve de la zona industrial, tant l'actual com la futura. Aquest carrer permetrà també crear noves places de pàrquing. Per

connectar-lo amb el poble, en el futur es construiria una rotonda a l'entrada del nucli urbà.

PLA D'ACTUACIÓ AL NUCLI ANTIC

En els darrers anys el nucli antic pateix un procés d'abandonament, especialment el carrer del Sorral. El deteriorament de les cases ha obligat a prendre algunes mesures. Des de fa cinc anys tot el nucli antic està declarat per la Generalitat d'interès per a la rehabilitació. Això vol dir que els veïns poden acollir-se a ajudes i a crèdits per reformar les seves cases. Però realment aconseguir-ho és difícil. Per això es proposa des de l'Ajuntament una altra línia d'ajut, que es molt més limitada. L'Ajuntament subvenciona amb un màxim de 125 mil pessetes la rehabilitació de les façanes.

LA CONSTRUCCIÓ I LES SEVES NORMES

El Pla General protegeix les edificacions antigues. Hi ha tota una normativa específica sobre la protecció de les edificacions. Hi ha dos apartats que tipifiquen la protecció d'aquestes cases; el primer, fa referència al sector històric, artístic i d'interès arqueològic i el segon preveu les mesures per a la recuperació de l'arquitectura tradicional i rural.

Entre moltes coses, la normativa també delimita el color de les façanes i l'alçada de les cases de tot el poble, segons la zona on estiguin ubicades. El Pla General actual ha reduït en una planta el màxim d'alçada permès. La construcció a Arbúcies no difereix de la rodalia, no viu una efervescència, però

tampoc està en crisi. La millor època d'aquest sector, segons el constructor Pere Martí, va coincidir amb l'edificació del Camp de l'Oliver, segons sembla, el lloc preferit pels arbuciençs i arbucienques per viure-hi. Martí, afirma que el fet que ara les hipoteques siguin més barates estimula la compra. Els habitatges amb més sortida són cases aparellades amb garatge i jardí, amb preus que oscil·len entre els 13 i els 16 milions de pessetes. Són les preferides pel jovent. L'altra opció és comprar-se un pis, el podem trobar des de 5 fins a 11 milions. La banda del solell és la més apreciada. Un dels principals problemes del terreny d'Arbúcies és la cimentació, que en algunes zones és molt difícil. Per exemple, una cimentació difícil pot arribar a encarrir en un terreny de 100 m² fins a un 25% els costos de l'edificació.

EL TRAÇAT DELS CARRERS

L'urbanisme que s'ha pogut fer a Arbúcies ha estat bàsicament marcat per l'orografia; els pendents, els nivells, han delimitat el traçat dels carrers. Un urbanisme planificat només s'ha pogut dur a terme en la zona del Camp de l'Oliver, perquè el terreny era relativament pla. En canvi, en el nou carrer de la Selva, s'ha hagut de fer en funció dels accidents orogràfics.

La idea del creixement urbanístic és controlar-lo i limitar-lo fins el sostre dels 6000 habitants, protegint tot el terreny rústec i centralitzant molt els dos punts de creixement: l'industrial i el residencial. Per a la indústria, un creixement petit de 30 mil metres quadrats. Aquest

polígon ha de permetre l'adaptació de les indústries actuals o la implantació d'alguna de petita o mitjana, per tal de mantenir el graó industrial que hi ha sense preveure grans creixements. En el sòl residencial hi ha la mateixa idea; aprofitar tots els espais que ja hi ha dins el nucli urbà, per evitar fer noves grans inversions o planificacions urbanístiques i tenir com a reserva Can Pons per al creixement més turístic.

LES UNITATS D'ACTUACIÓ MÉS IMPORTANTS ACTUALMENT

- **Ca l'Ayats.**

La cessió d'aquesta zona reconvertirà les antigues naus industrials en equipaments i cases. Però un dels tallers serà cedit a l'ús públic; es farà un concurs d'idees i s'aprovarà la que sembli més adient. De moment s'ha pensat en la possibilitat de crear-hi un espai polivalent amb capacitat per un teatre, per sales de cinema...

- **El Turó del Pi.**

Passa a ser zona de nucli urbà, fins ara la connexió per dalt dels carrers Dr. Geli i Estenedor no existia. Amb la nova zona urbanitzable es cedirà un espai per construir-hi un futur dipòsit regulador de l'aigua dalt del turó. La ubicació d'aquest dipòsit en la part alta és òptima.

- **La variant.**

A més d'acollir el nou polígon industrial, hi haurà uns terrenys per equipaments municipals: el magatzem municipal i possiblement una comissaria dels Mossos d'Esquadra.

- **Segimon Folgarolas.**

El parc del Gorg Nou, que fins ara estava en règim de lloguer, passarà a ser públic. Ho serà en concepte de cessió per la construcció de vivendes al marge dret de la riera. També es crearan unes 40 places d'aparcaments.

- **Can Pons.**

En aquesta zona, com a cessió per la construcció residencial, es preveu un nou passeig públic des de la Pedrera fins la Corbadora, seguint el marge dret de la riera.

- **La Farga-Riera.**

La cessió en aquesta zona comportarà que la bassa de la Farga sigui de titularitat pública, la qual cosa permetrà enllaçar els diferents parcs i zones verdes fins ara desconnectades.

Il·lustració: Francesc Mas.

EL REGNAT DEL COTXE

Fa poc més de 140 anys que el nostre consistori municipal tenia la preocupació de donar al poble aquella mínima planificació que el fes modern. La Carretera va ser la solució d'un veritable problema de noves exigències d'urbanisme i d'higiene per l'època. Per tota la seva rectitud i amplària varen penetrar el progrés i els canvis necessaris en l'activitat econòmica d'Arbúcies. Les entitats culturals i recreatives -cafès, balls, cinemes ...- es situaren en aquest important carrer per convertir-se en l'espai de lleure principal. Els primers autos, com els llegendaris pistolers ho feien a l'Oest, varen irrompre amb sorolls i fums per aquest carrer, i pertorbaren la seva pau. I no han parat d'arribar, més sofisticats amb el pas dels anys, i prenent dia a dia més gran protagonisme. Poc lluny queda ja, a la nostra com altres poblacions, la realitat d'aquell informe terraqui que la Trinca enunciava cantant ara fa uns anys. Els habitants del planeta són metàl·lics, tenen per cor un motor i demanen dia a dia més atencions. Si Francesc Camprodon, diputat qui intercedí per la construcció de la via, aixequés el cap i fes de *sheriff!*

EL VEHICLE PRIVAT ES EL REI

Vivim immersos a la cultura del cotxe. Els mitjans de comunicació el presenten com l'instrument imprescindible de llibertat, poder, atracció personal... La competitivitat entre amics, veïns, companys de feina, etc per tenir l'auto millor. Alguns psicòlegs diuen que el cotxe és a l'home com la matriu al nadó, un espai de seguretat. Els fabricants, les companyies petroleres, la indústria auxiliar de l'automòbil, les asseguradores, les

autopistes, les empreses d'obres públiques, els garatges, els ajuntaments, en viuen. Un sector econòmic principal als països occidentals i que no pot parar de créixer. Ja ho coneixeu prou bé. Els nous models que ja s'especialitzen per activitats: el d'anar a treballar, a la muntanya, a passeig, a casament, de marxa...

A totes les poblacions, a tot arreu, s'hi ha de poder accedir en vehicle privat, i trobar un lloc on aparcar-lo encara que aquests siguin carrers molt anteriors a l'invent del motor. Els carrers només són perquè ells hi circulin, penseu sinó en la relació entre la part destinada a

la vorera i a l'asfalt de molts d'aquests. Per altra banda és sorprenent que, a diferència de totes les pertinences humanes, que les volem guardades i ben guardades a casa, el cotxe, el camió o la moto poden residir al carrer, en terra de ningú, tota la nit (qui hi deixaria la nevera una nit a fora?).

EN EL SEU REGNE

Amb aquest enfocament hem arribat a aconseguir que l'automòbil sigui omnipresent, fent inhòspits els carrers amb sorolls, fums i entrebancs. S'ha renunciat en això a la urbanitat: els jocs dels infants, les celebracions col·lectives, la relació entre veïns... La mateixa inseguretat dels cotxes als carrers genera més circulació: escortar els nens a l'escola, els avis a l'hospital, el/la company/a a la feina... I l'extensió de l'espai asfaltat incrementa el nombre total de cotxes, que alhora provoca que hi hagi més carrer amb asfalt per circular.... Fins quan això? Quan s'acabi el petroli potser.

I la comoditat fa que per petit que sigui el desplaçament (a comprar, a mercat, al cafè, al ball, a la perruqueria, a futbol, al banc, a la disco...) cal fer-lo en *carro* i millor si podem aparcar-lo davant mateix d'on anem, encara que sigui il·legalment o amb risc que quedi nafrat. S'aprofita al mil·límetre l'espai de carrer (millor 92 en bateria que 50 en línia).

La carretera embussada.

La mala organització dels espais també generen mobilitat excessiva. Penseu sinó si abans per anar a treballar calia agafar-lo. Al migdia, aquella tirallonga de treballadors que pujaven depressa per les voreres del carrer Camprodon, a peu, cap a dinar. Ara, en canvi, són tirallongues de cotxes impacients, afamats de clàxon pel qui es para en doble fila. I és que la distància de casa a la feina, de casa als serveis bàsics, de casa als parents més propers, ha augmentat, però fins al punt de fer-ho només sobre una màquina?

tarda de primavera? (si més no, si es fa quotidianament). O és només un luxe permès pel cap de setmana?

LA CAIGUDA DEL REGNE

Hi ha una sèrie de correccions de comportament que tendeixen a acabar amb el llibertinatge aportat pel luxuriós cotxe. Moltes passen per una millor educació però altres són problemes derivats d'infraestructura i la seva gestió (actuacions sobre el trànsit, severitat de l'autoritat ...). I és que els canvis han de passar per les zones de prioritat invertida, on s'afavoreixi als usuaris del carrer més febles, i és que, el transport és un mitjà i no un fi per sí mateix.

Les zones de vianants, agradables i segures, han d'unir punts d'atracció comercial i de lleure. Cal defensar al vianant, a ultrança, de l'ocupació dels vehicles d'aquestes zones.

La insostenibilitat de l'ús dels vehicles en població: dificultats d'aparcament, soroll nocturn, velocitat excessiva, congestions en franjes horàries de cada dia... són problemes a resoldre amb un criteri previ clar: qui són primers les persones o els cotxes?

Cal dissuadir d'utilitzar els vehicles perquè els carrers tornin a ser plens de vida. No poden ser carrers convertits en cementiris de ferralla. Cal preveure un lloc on tenir-los o, perquè no, pagar pel dret d'ocupar en excés l'espai que és públic però privat d'utilitzar-lo.

Si cal fer càrrega i descàrrega de mercaderies o persones cal poder-ho fer però respectant l'activitat principal: la relacionada en l'intercanvi entre persones, funció bàsica de tots els nuclis urbans.

La bicicleta és òptima en petits desplaçaments. Però cal incentivar el seu ús amb llocs on poder-la deixar amb la seguretat de no perdre-la.

L'ús del cotxe en desplaçaments mitjans i llargs és sovint inevitable. Però la combinació del transport privat amb altres mitjans de transport (tren, autobús,...) és imprescindible. En el tros inicial i final anar a peu és obligat, com més el prolonguem millor.

A més s'hauria d'aprofitar la capacitat del cotxe, potenciant l'ús col·lectiu per sobre de l'individual. Quants anem allà mateix i al mateix temps amb diferents rodes. Si més no aquest és l'argument principal de venda que sustenta l'activitat empresarial del nostre poble.

Per molts nous aparcaments, rotondes, zones de parada, etc. que es facin poc límit. Cal minimitzar les necessitats de transport, evitar generar mobilitat obligada. Això voldria dir evitar divisions de polígons industrials, evitar la construcció de zones residencials lluny del centre, afavorir la coexistència de residència, treball i lleure ... La proximitat del ciutadà/ana i la descentralització dels serveis i equipaments és el criteri bàsic per a minimitzar les necessitats de transport.

TOMÀS MORÉ

És present aquella màxima que el temps són diners (time is money). Però quant de temps estalviem agafant el cotxe? I quants diners? Quan buscar un lloc per aparcar al centre d'Arbúcies pot suposar tres o quatre voltes pels carrers principals, això és estalviar temps? I diners? És clar que alguna cosa comença a fallar.

L'ALTRE REGNE

Els vianants reivindiquen els seus drets. Un vehicle estacionat damunt la vorera els fa baixar a l'asfalt. Per creuar el carrer cal que mirin que no en ve cap massa depressa. Fins i tot anar en bicicleta pot resultar perillós.

El pas de vianants ja no és una protecció. I és que un vianant que de petit se li ensenya que el carrer és territori enemic no té ni la més mínima possibilitat de desenvolupar un sentit cívic i de solidaritat, ja que l'exemple rebut és bastant negatiu.

Mares/pares amb cotxet, nens, persones grans, persones discapacitades no poden anar fent curses d'obstacles entre els cotxes.

Aquells qui creuen que es guanya molt fent desplaçaments a peu (fins 2-3 km) o en bicicleta (fins 5-8 km) estan optant ja per la màxima que la vida són diners (life is money). Quants no arribarien a la feina més animats i contents després d'una passejadeta, a peu o amb bicicleta, en una agradable

NO, US HEM POSAT MÓN PERQUE VISQ

Fa uns dies em va caure a les mans un llibre anomenat "Europa, Europa" de Sally Perel. Amb una gran facilitat la narració dels fets esdevinguts l'any 1939 van captivar la meua atenció. Un jove fill d'una família jueva que havia emigrat d'Alemanya a Polònia el 1935, fugint del nazisme, es veu obligat, quan és aferrat per un militar alemany, a dissimular la seva veritable identitat, fins al punt d'arribar-se a sentir realment Jupp, un jove hitleria. Tot perquè la seva mare en separar-se'n als 14 anys li exigí que per sobre de tot "Havia de viure!".

EUROPA, EUROPA

Un llibre autobiogràfic i memorialístic, escrit per Perel, revela, doncs, l'aventura del jove jueu, que no pot desvetllar mai el seu origen racial, ja que ho pagaria amb la vida. L'obliguen doncs a adoptar una altra personalitat, la de les joventuts hitlerianes, que professaven un odi a mort als jueus, i que vivien en un món delirant de puresa racial. Perel reflexiona en el llibre com va arribar a sentir-se realment antijueu oblidant els seus orígens i anul·lant el propi conflicte de personalitat. L'enèrgica exigència de la seva mare que feia a ell i al seu germà de "No us hem posat al món perquè visqueu? Doncs, heu de viure!" és l'estímul definitiu que l'empenyia a seguir lluitant, a seguir representant el paper i mantenir la ficció fins al límit de lliurar-se.

LES ACTITUDS DE LES BURSCHENSCHAFTEN

Fa pocs mesos la Federació Alemanya de Corporacions Estudiantils, composta de 110 associacions alemanyes i austríaques varen convocar una reunió a Viena amb motiu del mil·lenari d'Àustria i fou contestada amb una contramanifestació. Darrera de les as-

sociacions Burschenschaften cultiven el romanticisme germànic, dipositen corones davant als monuments de soldats de diverses guerres, organitzen competicions de beure cervesa, presumeixen de símbols a les robes i de cicatrius al rostre de participar a jocs d'esgrima. Són associacions que des- taquen per actituds profeixistes; demanen la "protecció contra els elements foranis", exclouen per principi als estrangers i als objectors de consciència. Se sap a més que mantenen relacions amb altres associacions europees i amb Gerd Honsik, editor de la revista *Halt* de Barcelona, membre de la corporació Markomania, que nega l'existència dels camps de concentració en el Tercer Reich i que viu a l'Estat Espanyol fugitiu de la justícia austríaca.

Joerg Haider, líder del Partit Liberal Austríac, associat a la ideologia xenòfoba i ultradretana, va obtenir un important avenç electoral i es manifesta contrari a l'Europa de Maastricht. Tal vegada, a França, Jean Marie Le Pen, aconsegueix dia a dia sumar més adeptes al seu projecte racista i antiimmigrants (recordeu sinó la seva postura a la llei Debré). I a l'Est al costat de Vladimir Zhirinovsky han anat despertant molts moviments ultradretans. Els postulats democràtics tampoc semblen massa arrelats entre els pobles eslaus i balcànics.

LA NOVA DOCTRINA

Mentre els dirigents econòmics i gestors públics d'Europa vegin en els països de la ribera Sud de la Mediterrània com una gran oportunitat d'abaratir els costos de producció, traslladant als països del Sud les fases de tractament de primeres matèries, donat el menor nivell de salaris o d'exigències socials i mediambientals que s'hi poden trobar. I les migracions que genera, gent al Sud que, enlluernada per un Nord opulent i fastiguejats per una realitat dura i difícil, opten per marxar, ja sigui en situacions de legalitat o d'il·legalitat. Entretant aquí s'ha consolidat un mercat de treball complex on el jove no és precisament el més ben tractat.

Tot plegat potencia, d'una manera barroera i ignorant, un discurs que accentua l'amenaça del Sud o el perill islàmic com a causa de tots els problemes. Fins i tot, les estructures de defensa i seguretat, com l'OTAN, substitueixen l'antic enemic comunista per l'integritat del Sud.

ELS IMMIGRANTS, UN PROBLEMA?

Els immigrants que té Catalunya provinents de països no europeus és l'1,3% de la població i diuen haver notat aquest canvi de postura. Saoka

AL JUEU?

Kingolo, zaireny president de la Federació de Col·lectius d'Immigrants de Catalunya, afirma que "a part de la feina i dels permisos, la preocupació més greu és l'actitud de l'administració i especialment de les forces de seguretat, que ja arribaria a qualificar de racista". Per altra banda creu que el racisme a la societat va en augment, "perquè abans la gent tenia por a declarar-se racista i ara ho fa sense miraments". També pensa que "la immigració continuarà arribant, i no acabarà a menys que canviïn les relacions entre els països del Nord i del Sud".

Cal pensar que a les comarques gironines menys del 4% de la població és immigrant i els seus sous són molt per sota dels mínims que exigeix la legislació vigent i en activitats de l'agricultura, la indústria i la construcció, a zones costaneres o capitals de comarca, que sovint ha refusat fer la població autòctona.

LA MODA JUVENIL HI AJUDA

Les tendències musicals reflecteixen prou bé el posicionament del jovent en el tema. La insatisfacció i la infelicitat del jovent són presa fàcil dels arguments xenòfobs i racistes dels grans corrents europeus. Caps rapats, botes militars, pantalons cenyits, caçadores, missatges i símbols subliminals, la cultura de la droga de disseny, la propaganda per Internet ... són elements que predisposen a les colles al carrer a una inanició d'imaginació i d'esperança. Adopten una postura nihilista i de defensa a l'agressió que suposa la manca de feina, el fracàs en els estudis o la nul·la perspectiva de futur.

El nivell d'enfrontament al carrer, entre joves, pot ser l'habitual però els

"Feliz any 1943" del cartellista J. Renau.

apallissaments a gent gran, marginats o indefensos per colles organitzades augmenta. Les tensions a les discoteques de màquina, les rivalitats esportives dutes al límit, l'assassinat d'aquells proclamats defensors de causes tolerants, les accions polítiques juvenils d'encarament importades d'altres realitats nacionals, el clima agressiu creixent a les escoles i els instituts, ... són manifestacions d'aquests coneguts codis de conducta.

EL JOVE HITLERIÀ JUPP ÉS JUEU I HA DE VIURE

Durant la celebració de l'Any Europeu contra el Racisme i la Xenofòbia hi ha una població que camina en sentit

contrari perquè no es compta amb ella en la construcció d'Europa. Hem de potenciar ponts de comunicació i diàleg entre cultures per evitar al màxim la difusió i la consolidació de visions reduccionistes, simplistes i etnocèntriques. Hem d'aprofundir en la cooperació econòmica i social, en la perspectiva de la reducció de les desigualtats. Sense benestar econòmic, social i humà, sense uns mínims de qualitat de vida per tota la població tot es veurà insegur.

Perel va aconseguir sobreviure i el seu relat és un monument a la voluntat de resistir, fins i tot en les situacions més atziagues.

TOMAS MORÉ

Entitats i Persones

QUIRZE I JULITA, G

Els gegants d'Arbúcies s'estrenaren l'1 de juny de 1972, durant la Festa de les Enramades. Representen un pagès i una pagesa que volien i volen significar els nostres avantpassats propers, abans que la industrialització de la Vila fes anar canviant les formes d'ocupació agrícoles tradicionals. Foren batejats amb el noms de Quirze i Julita, que són els patrons del poble, i els seus padrins foren el nen Eduard Valdiviejas i la nena M. Teresa Garolera. El seu naixement va ser promogut per la Comissió d'Enramades, presidida per Mariano Martínez, per donar més lluïment a la Festa; amb una parella de Gegants, els capgrossos i la Banda dels Serafins es podria fer una cercavila molt lluïda. Es creà un grup de portadors dels Gegants, el cap dels quals fou l'Enric Masferrer que ostentà el càrrec fins el 1973. El succeí en Lluís Recasens, que exercí com a cap de Colla fins a finals de l'any 1982. Posteriorment va prendre el relleu en Ramon Coll, el qual tingué el

càrrec fins l'any 1988, que anà a viure a Menorca. Finalment el succeí l'actual cap de Colla, en Manel Bonfill.

En Quirze i la Julita foren construïts per l'artesà Josep Cardona, de la casa Ingenio de Barcelona i el seu cost fou de 80.000'PTA, subvencionades en la seva major part per l'Ajuntament, que aportà el 50% del cost, i el 50% restant l'assumiren a parts iguals la Comissió d'Embelliment i Turisme i la Comissió d'Enramades. El pes d'en Quirze és de 47 quilos i la seva alçada de 3,65 metres; la Julita pesa 37 quilos i l'alçada és de 3'40 metres. Per les Enramades de 1982 els Gegants d'Arbúcies tingueren una filla que anomenaren Carboneta. És una Gegantona que, com els seus pares, fou construïda per la casa Ingenio; el seu pes és de 24 quilos i l'alçada de 2'90 metres. Tots tres estan confeccionats amb cartró pedra i fusta, i els cavallets que els suporten són de fusta de pi. Els gegants porten els capgrossos com a

acompanyants. Els primers, construïts de cartró-pedra, foren adquirits l'any 1971 i representen caps d'animals: el llop, el conill, l'ase, el porc, el gos i el gat. Quatre caps més, que són un arlequí, una bruixa, un dimoni i un viking es compraren el 1995, aquests ja estan realitzats amb poliester.

Els Serafins, banda còmica-musical que es creà l'any 1971, acompanyaren amb els seus sons als Gegants fins que es dissolgueren. Llavors els Gegants d'Arbúcies buscaven grups de grallers de fora d'Arbúcies per acompanyar les cercaviles i per la Festa del Flabiol ballaven, i encara ballen, al so del flabiol. A la primavera del 1994 es formà a la Vila el grup de Grallers d'Arbúcies, i un dels seus objectius és acompanyar musicalment els Gegants tant a les sortides locals, com a les de fora. Recentment, el 29 d'octubre de 1996, els portadors dels Gegants i el grup de Grallers es constitueixen com "Associació de Geganters i

Grallers d'Arbúcies", reconeguda i legalitzada per la Generalitat de Catalunya. La Colla actualment està formada per un total de 15 portadors de Gegants i 9 grallers i gralleres. Al llarg d'aquests 25 anys de Colla hi han passat 33 persones que han portat els Gegants i que, per diferents motius, han hagut de deixar de portar-los. Des de les pàgines de PERXADA volem agrair-los la seva col.laboració i els anys de dedicació al món Geganter.

Els Geganters i Grallers d'Arbúcies ens dediquem a promoure i divulgar la tradició Gegantera -aquest és un dels objectius de l'Associació-. Per dur-lo a la pràctica participem en diferents Festes de la Vila d'Arbúcies, en les quals la sortida dels Gegants ja és tradicional, Com les Enramades i la Festa Major; també sortim per l'Aplec de la Capella i per la Festa del Flabiol. Aquestes diríem que són les "obligades", però si altres entitats o associacions ens demanen sortir per participar en

Estrena, bateig i inauguració dels Gegants. 1 de juny de 1972 amb els Serafins.

Els Gegants amb la Colla per les Enramades.

Gegants d'Arbúcies

25 anys

Entitats i Persones

Colla de Gegants i Grallers a la ciutat gegantera. Lleida, 1995.

Gegants d'Arbúcies amb els Capgrossos a Breda.

algun acte, ho fem. A banda de les cercaviles i actuacions d'Arbúcies, la colla realitza sortides i intercanvis fora del municipi, participant en les trobades tant de pobles de la comarca, com de comarques veïnes. A més, ha estat convidada i ha

assistit en dues ocasions en les festes de la vila francesa agermanada de Florac.

L'Associació organitza una trobada de Gegants a l'any, on convida diferents colles d'altres municipis. Inicialment aquesta trobada es feia per l'Aplec de la

Capella, però la Colla ha valorat de canviar-ho, i fer-ho per la Festa Major. Aquest any es celebra la sisena trobada a la nostra Vila, i té una significació especial, ja que celebrem el 25è Aniversari dels Gegants. La trobada serà el el 26 de juliol a la tarda, i comptarà

amb la participació de 25 colles geganteres, una per cada any complet.

Aprofitem des d'aquí per convidar a tothom a la festa i per felicitar en Quirze i la Julita. FELIÇ ANIVERSARI!

MANEL BONFILL

10 ANYS D'ESPECTACLES PER A NOIS I NOIES

Quant tingueu a les mans aquest nou número de PERXADA estarem a punt de celebrar-ho. Escoltan's bé i no t'ho perdís!

Fa 10 anys que un grup de gent va fer possible que nasqués a la nostra Vila un grup RIALLES, ara XARXA.

I això ha significat que de manera assídua, un cop al mes, s'hagi ofert un espectacle de qualitat en tots els diversos àmbits: teatre, titelles, cinema, animació, circ, màgia, dansa, mim... sempre pensant en un públic que es mereix el millor.

Ara a la vista de la feina feta, ens felicitem i pensem que

ha estat agradable i positiu i que les generacions que van creixent també haurien de poder continuar gaudint d'aquesta experiència. El nostre grup està obert a tots els pares, mares, i joves que vulguin crear xarxa.

Els actes especials per aquest aniversari són:

Dissabte dia 26 d'abril a les 10 del vespre l'obra GUERRIPAU a càrrec de la companyia L'ESTAQUIROT. Exposició amb materials sobre aquests 10 anys d'espectacles.

Diumenge dia 27 d'abril. Gran trobada a la Plaça de la Solidaritat. Esmorzar per

a tots, amnitzat pels Ginjolers d'Arbúcies i a les 12 del migdia inici del cercavila amb els gegants i grallers d'Arbúcies i Cercata de nassos, amb el grup Pepsicolen. L'itinerari

estarà adornat amb banderoles de Xarxa.

Tots hi sou convidats i ens farà molta il·lusió compartir amb grans, mitjans i petits aquesta pila d'experiències.

Membres del grup Xarxa d'Arbúcies.

Foto: Xarxa

AVUI PARLEM AMB L'AGUSTÍ

Diries que és més jove, però l'Agustí té els 28 anys complets. Té tota una vida per davant i moltes ganes de viure-la tot i que pugui explicar records de la seva infantesa que no foren gaire agradables.

Agustí Rovira i Malaret, gran aficionat a tot el que fa referència al so i col.laborador espontani d'una gran part d'entitats i de grups musicals de la nostra Vila.

Tant aviat el trobareu participant amb la Creu Roja, com amb el Centre Parroquial, altres temps l'havíem vist a Ràdio Arbúcies,...

Els devots de la música també han rebut el seu cop de mà: Màgia Blanca, els primers treballs d'en David Salvans, la Coral Amethysta, Sac de Gats, Pere Vigatà, Oriol Foll, l'Ajuntament,... Amb alguns ha tingut una participació més intensa, i amb altres hi ha treballat en algun moment concret.

Que es digui a ell mateix solitari, no vol dir que l'hàgiu de veure sol. Més aviat el trobareu acompanyat d'una gran diversitat de gent. Això és el que ens ha cridat l'atenció d'ell i per això li hem demanat de fer una entrevista. No s'ha fet pregar i ens ha dit que sí de seguida.

Agustí Rovira

Foto: J. Camps

Ell és el mitjà de tres germans. De tots tres és qui més s'ha integrat al poble, viu a Pujals amb la seva mare, ens diu que se sent un arbucienc més; i per la participació que té en la vida cultural de la Vila, pensem que ho és de dits i de fets.

Troba que Arbúcies és una Vila amb força vida en tots els camps, només li troba un defecte: li manquen bons mitjans de transports públics. També ha trobat, per experiència, que els arbuciencs accepten força bé als nous vinguts, vinguin d'on vinguin, sempre que el foraster tingui ganes d'integrar-se.

Aterrà a Arbúcies als deu anys, amb una tartamudesa que el fes destacar de la resta de companys, va fer que durant aquesta etapa no es relacionés amb gaire gent de la seva edat. Tenia tractes amb gent més gran o més jove, i es va dedicar de valent a la seva gran afició: el so. És en aquesta activitat que se'l sollicita.

Recorda el daltabaix que va ser per ell i la seva família; la mort sobtada del seu pare. El món se li va ensostrar, però aquí és on va trobar realment qui era amic i qui no n'era.

Van poder remuntar gràcies a l'ajut d'alguns pocs: familiars i no familiars que els van ajudar. Van arribar a pensar que s'haurien de vendre la casa. Però se'n van sortir, ara diu que tota la família està tranquil·la i que ja han passat els mals moments. Tots aquests entrebancs en la seva etapa infantil i juvenil, l'han fet tornar més fort, i ara pot parlar d'aquests esdeveniments passats obertament i sense embuts.

La seva participació en la vida del poble, es manifesta de diverses maneres: amb Ràdio Arbúcies va tenir una etapa molt fructífera a partir d'un programa infantil. En declarar-se objector de consciència va ser destinat a la Creu Roja d'Arbúcies i encara manté la seva participació en aquesta entitat. Amb el Centre Parroquial va començar a interessar-s'hi arran d'una obra de teatre i encara hi és. Amb l'Ajuntament va començar gravant espectacles a la Plaça pel seu compte i més endavant ja se li va començar a demanar en ferm (ha fet gravacions d'actes, de cicles de concerts a la Llar de Jubilats, en actes culturals i també d'esbarjo... etc).

Els grups musicals Màgia Blanca, Coral Amethysta, Sac de Gats, li han demanat fer gravacions d'alguns concerts, que ell fa per amicitat. També s'ha engrescat a tocar la percussió amb el grup Oriol Foll, però no se n'ha sortit per manca de constància. Bé, podríem continuar, però hem dit els que recorda en aquest moment.

Actualment acompanya les actuacions del grup Gags a sac, que darrerament volten per Ses Illes. Aquesta ja és una col.laboració més intensa i surt a tots els seus desplaçaments.

La seva dèria és tenir un estudi de so, com cal, amb tots els ets i uts. És una afició cara, cada dia surten novetats, que fan que mai no en tingui prou.

De cara a l'esdevenidor, ell pensa que s'ha de viure al dia, ja que aquest futur pot ser-hi o pot no ser-hi. Li agradaria poder viure de l'espectacle, com a tècnic de so, cosa que es presenta difícil, ja que costa molt situar-se. Tan de bo tingui sort! Mai no se sap!

NÚRIA TORT

LA VIDA A ARBÚCIES A PRIMERS DE SEGLE

-UNA VISIÓ FEMENINA- (i III)

La secció del Nostre Ahir, dóna per acabat el dossier sobre el paper de la dona en la societat arbucienca de inicis del s.XX. En el proper número s'encetarà un nou dossier sobre els efectes de la Guerra Civil en el nostre poble, que esperem tractar amb el degut rigor i respecte per aquesta etapa. El present número, a més de l'anècdota sobre les sorprenents utilitzacions que va tenir la nostra església parroquial en el segle XIX, aporta una novetat que desconeixíem els arbucienques: l'existència d'un nadiu de la nostra vila que fou metge al s.XVIII, i que va tenir certa rellevància, ja que havia ocupat certs càrrecs i havia escrit fins i tot alguns tractats de medicina. Per aquesta raó agraïm a les dues estudiants de medicina, que han fet l'article, que ens hagin comunicat l'existència del Sr. Simeó Lligonya

Aquest és el darrer lliurament de l'entrevista a quatre senyores d'edat avançada que ens han donat la seva visió de com era la vida a Arbúcies a primers de segle. Aquestes quatre arbucienques, furgant en els seus records, ens han fet saber com n'eren de diferents les formes de viure en la seva infància i joventut.

Agraïm a Àngela Planas Doménech (1903), a Joaquina Guiolà Iglesias (1906), a Maria Ferrer Mola (1909) i a Joaquina Cuminal Codina (1912) el seu valuós testimoni i que ens hagi deixat fotografies de la seva joventut per il·lustrar aquest darrer article.

LA VIDA EN FAMÍLIA

Un dels aspectes que ha canviat més en tot aquest temps, és la forma de viure de la gent. Avui dia no podríem passar sense els electrodomèstics, que s'han fet imprescindibles a la llar. Tenim un munt de comoditats, que qualsevol treballador pot aconseguir. Les cases estan molt més ben condicionades. Els hàbits alimentaris i la forma de vestir també han canviat molt. Les nostres entrevistades reconeixen que s'ha fet un gran pas endavant.

A LA VILA

" Abans es menjava molt diferent, d'unes cases a les altres. Els que podien -que eren els menys- tenien una costella per a cada u, i els que no podien havien de passar amb un tall de cansalada o de fetge, i encara gràcies! La roba i el calçat t'ho feien aprofitar més.

Entre setmana portaves un vestit de teixit, i que durés. I a les festes un vestit més finet. De calçat portàvem espadenyes i quan plovia, esclops. De sabates no se'n portaven gaire.

La gent naixia a casa, amb l'ajut de llevadores. Hi havia dos metges al poble, l'Adjutori i en Dalmau. Ja eren molt

Reposant sota les voltes.

Foto: AHMA

grans i s'hi van estar fins que van morir. Quan anaven a buscar l'Adjutori -com que no ho havia de menester- si li venia bé hi anava i si no, no hi anava".

"La feina de la casa era molt diferent. A casa per rentar teníem safareig, però moltes dones havien d'anar a la riera, s'agenollaven en unes fustes fetes expressament i, sobre unes pedres llises, rentaven la roba. Llavors no hi havia safareigs públics. La gent es feia el lleixiu amb aigua calenta i cendra. Planxàvem en unes planxes de ferro que havíem

d'es-calfar al foc i vigilant de no cremar la roba, sort que no havíem de planxar gaire. A poques cases tenien aigua corrent, s'havia d'anar a buscar l'aigua a la bomba del carrer. Va costar una mica d'entrar els llums elèctrics a les cases, la majoria anaven amb llums de "carburo". Al carrer hi havia tant poca llum que d'aquí a allà no veies on anaves. Hi havia molta ignorància, allà al Castell de borratxeres tantes com vulguis. Per vestir les dones portàvem sac i faldilles fins els peus, i mocador al cap. Com que no hi havia perruqueries, les dones, en general, es feien un monyo sota el mocador. Els homes anaven amb calces de vellut, faixa i camisa. De calçat, espadenyes de vetes i a l'hivern esclòps. No corrien gaires sabates. Recordo haver anat cap al cine abrigada amb una manteleta i amb esclòps, ja ho crec. Els homes portaven gorra i s'abrigaven amb el tapaboques que, a més de fer d'abric, també el feien servir de manta al llit.

Al poble hi havia dues llevadores. Una d'elles ningú la volia perquè era molt xafardera, li dien la Brulla.!

A PAGÈS

"A Can Pasqual només teníem un llum de petroli a la xemeneia, que quan sopaves ni veies què menjaves. Per anar a dormir agafàvem una espelma i queia molta cera a terra, potser encara n'hi ha. No és que hi hagués massa netedat.

Els dissabtes es feia "baldèio", i també a les festes grosses. La bugada la feiem una setmana sí i l'altra no. Anàvem a buscar l'aigua per rentar al sot de la Casa Nova, i per beure l'anàvem a buscar a la font que hi ha al costat del pont.

Menjàvem moltes patates i fetsols secs -blancs i vermells-, els tendres no m'agradaven i les faves tampoc. El tall si l'has vist...

Els diumenges matàvem un conill, i entre setmana menjàvem un tall de cansalada o una truita, i a vegades res, només vianda. De peix no en menjàvem mai. Tampoc es bevia gaire aigua, sempre hi havia un porró de vi sobre la taula, a l'estiu es posava en fresc dins d'una galleda.

La setmana que no tocava bugada feiem el pa. El pasta-va jo i me'n feia un tip... Era molt bo, no s'assecava, no. També feiem coca; ai, que era bona! El pare hi feia el "sucamuia".

"Allà al Vidal, quan hi havia capellà, anàvem a missa a la capella. Tocaven la campana i veies que tot el veïnat hi acudia.

A casa més aviat érem pobres, amb tanta canalla, i em van posar a servir amb els amos. L'amo era un bon home, però la seva dona era una... Em posava l'oli ben ranci i em feia estalviar la vianda cuita que s'enduia de casa. Jo, d'amagat, m'anava a buscar més vianda i m'amania el plat a casa. Un dia m'hi va atrapar i ho va dir al pare. I el pare em va renyar. Més endavant se'm volia endur a Barcelona i no hi vaig voler anar. Li vaig dir que a casa erem pobres però ens ha-

viem atipat sempre i amb ella no m'hi havia atipat mai. Es va empenyar molt, però no hi vaig pas anar.

Amb el que trèiem de les castanyes anàvem a Can Rafel a pagar el calçat que havíem gastat tot l'any. Sempre anàvem amb espadenyes i quan feia malt temps amb esclòps. De sabates gràcies que te'n compressin per la Comunió, i ens les havíem de passar d'una a l'altra. I amb els vestits també anava igual, si era bo i maco l'anàvem portant totes. Quan em vaig casar si que ho vaig estrenar tot, però llavors ja me'ls guanyava. Ens havíem de fer un tip de treballar; quan acabàvem amb el blat de casa, anàvem a les altres cases a jornal. Ara s'ha acabat tot això. A vegades penso: abans no podies menjar res de bo, no podies comprar res. I ara que sóc vella i puc comprar de tot, ara que tinc prou, els metges em priven de menjar. A fer punyetes!"

LES SUPERSTICIONS

Avui dia, en general, la gent llegeix, viatja i està, més o menys, informada del que passa al món. No podem dir que hi hagi ignorància.

I ja no es va a peu pels camins del bosc, tothom està motoritzat i van per les carreteres. Les cases estan ben il·luminades, i també els carrers. Uns quants anys endarrera, no era així. Molta gent no havia pogut anar a estudi.

Àngela Planas

Il·lustració extreta del llibre "Totes les rondalles" de Jacint Verdaguer. Ed Pirene, S.A., 1995

Es passaven moltes vetlles d'hivern a la vora del foc, escoltant antigues històries de bruixes i apareguts que, a causa de la foscor de les cases -s'il·luminaven amb espelmes que feien ballar les ombres pels racons- no els costava gaire de creure. La seva incultura també els portava a recórrer, quan tenien alguna dificultat, a "curanderos" i somnàmbules que s'aprofitaven d'aquest sector més feble de la societat. Potser era més supersticiosa la gent de pagès que la del poble, com confirmen les nostres entrevistades.

A LA VILA

"Si que es parlava de la por, però com que jo no ho havia vist mai, tampoc m'ho creia. Feien por a les noies que surtien de ballar. Diu que a Can Lama hi surtia un llum de nits, però un o altre l'havia de portar..."

"Hi havia les somnàmbules que la gent anava a consultar quan teniem un problema. Una vegada, a una cosidora de Ca la Francisca li van desaparèixer trenta duros que guardava a casa. En aquell temps eren molts diners i va tenir un disgust molt gros. Va anar amb la seva mare, a trobar una somnàmbula de Mataró que tenia molta ano-

menada. Després d'haver-li fet explicar tot, l'altra ja va saber de què anava la cosa. Els va dir que el lladre era de dintre la casa. Que havien de deixar-ho tot ben fosc i que el lladre ho tornaria, perquè ella faria el que havia de fer. I sí, després de fer tot el que els havia dit, van trobar els trenta duros al mateix lloc on havien estat. Es veu que van fer agafar por al "borratxin" del seu germà que és el que els havia pispat. Hi havia molta ignorància."

A PAGÈS

"El pare explicava que tornant de festejar de Gaserans, quan ja era de nit, havia de travessar un rec i llavors veia una dona que anava d'un costat a l'altre. Cada diumenge trobava aquella "mastofa" i li feia por travessar aquell tros de rec, mira. I a ca-

sa la mare també hi surtia la por. Després de morir l'àvia, quan eren a dormir, sentien un "patim, patam" d'olles i pots a la cuina; i cops als vidres i a l'escala. Ho anaven a veure i res, tot quiet. Tornaven al llit i "pim, pam" la fressa altra vegada. Ho van anar a explicar al capellà de Gaserans, que vivia a prop. El capellà els va preguntar si havien fet dir alguna missa per l'àvia, i li van dir que no. Doncs feu-ho -els respongué- compreu un ciri i feu-lo cremar. Així ho van fer i mai més van sentir res.

Després n'hi havia que curaven les criatures d'enaiгуament. Jo ho sabia fer. Primer

Joaquima Guiola i la seva cunyada

SABEU QUE?...

(Notes arxivades sobre l'ocupació de l'església).

En el decurs de la tercera guerra Carlina 1872-1876, l'església parroquial d'Arbúcies fou ocupada diverses vegades com a caserna militar.

En el mes d'abril de 1872, tot just començada la guerra, el batlle de la Vila Ramon Quadres i Pi, amb els titulars voluntaris de la llibertat, que ja feia un temps que havien ocupat la torre del campanar, manà desocupar l'església i la sagristia per fortificar-se en elles. Per això fou precis traslladar totes les robes i altres utensilis del culte amb la reserva del Santíssim Sagrament i la pila baptismal a l'església de l'Hospital, per tal de fer-hi les funcions parroquials, excepte les misses dels dies de festa que se celebraven a la Pietat per tenir-hi més capacitat.

Aquesta situació es va mantenir fins que deposades les armes i dissolta la companyia de voluntaris, el 18 de juny, per intimació de D. Francesc Savalls, llavors coronel i comandant general de la província, al servei de les armes de D. Carles de Borbó i Austria-Este, es po-

gué habilitar de nou l'església parroquial, obrint-se al culte el diumenge següent, dia 23 del mateix mes.

Dos mesos després, concretament el dia 31 d'agost, el mateix batlle manà desocupar novament l'església parroquial per aquarterar un destacament de tropa, defensora del rei Amadeu de Savoia. Per aquest motiu fou necessari tornar a realitzar el trasllat dels objectes religiosos cap a l'Hospital.

Les tropes de la República Espanyola continuaren ocupant l'església fins el dia 30 de juliol de 1873, deixant l'església en un estat lamentable.

Altra vegada, el 24 d'octubre de 1875 les tropes del govern d'Alfons XII vingueren a fortificar la vila (posaren portals a les entrades del poble, que rancaven durant la nit) i també s'apoderaren de les claus de l'església

JOAN ILLA

Foto: AHMA

PERSONATGES DEL PASSAT: vida i obra del Dr. Simeón Lligoña i Pujals

Som dues estudiants de medicina a les quals se'ns va assignar per a l'assignatura d'Història de la Medicina, com a tema inèdit d'investigació, la Vida i Obra del Dr. Simeón Lligoña i Pujals.

El primer que vàrem fer va ser anar a buscar aquest personatge als llibres, malauradament però, no vàrem trobar res tret d'una petita referència al **Diccionari Biogràfic de Metges Catalans** dels Drs. Calvet i Corbella. La informació aquí esmentada, tot i ser breu, ens va servir per començar i encaminar la nostra recerca els resultats de la qual us exposem tot seguit.

Segons les actes baptismals de la vila d'Arbúcies Simeó Manuel Rafael Lligonya i Pujals va néixer el 24 de maig de 1746. Fill de Manuel Lligonya, boter, i de Perpètua Pujals, casats el 1743. Simeón era el segon de quatre germans; el primogènit, Pere, va néixer a finals de 1743. Les dues germanes menors, Perpètua i Francesca, varen néixer el 1749 i 1753 respectivament. Poca cosa més podem afegir sobre els seus primers anys de vida, donat que no hi ha constància de documents oficials que certifiquin qualsevol fet rellevant de la seva infantesa. Gràcies a la professió de boter del seu pare, podem suposar que gaudien d'una situació econòmica prou satisfactòria per a poder donar estudis al seu fill. Així, Simeón va poder realitzar els seus estudis a la Facultat de Medicina de l'Universitat Sertoriana d'Osca, on rep el títol de batxiller el 1771 i el de llicenciat en medicina el 1775.

Un cop obtingut el títol de Batxiller en Medicina, passa una curta temporada a Barcelona, abans d'instal·lar-se a Sant Feliu de Guíxols on es casà el 5 de març de 1772 amb Maria Antònia Saguer i Orta, filla de Juan Saguer, metge d'aquesta vila. El matrimoni va tenir quatre fills. La primera filla, Maria Ignàsia

Rita, neix el 13 de febrer de 1773; la segona, Antònia Victòria, el 15 de juny de 1775. Els barons, Benet i Manuel, néixen el 25 de setembre de 1780 i el 14 de setembre de 1782, respectivament. Simeón morí 23 anys després del dia del seu casament, el 5 de maig de 1795 a Sant Feliu de Guíxols.

Pel que fa a la seva tasca professional, el 1777 va ser substituït oficial del Dr. Saguer a l'Hospital de Pobres de Sant Feliu de Guíxols però, no fou fins el 1783 que se l'anomenà metge d'aquest hospital, Al 1779 se'l feu regidor de la "villa i termino de San Felio de Guixols".

Gràcies a un informe mèdic signat pel propi Dr. Lligoña el 1792, sabem que també va ser metge de la Diputació de Sanitat, subdelegat del Reial Tribunal del Protomedicat i soci íntim (des de 1791) de la Reial Acadèmia de Medicina Pràctica de Barcelona. La seva feina com a metge de la Diputació de Sanitat, col·loquialment anomenada *morber*, consistia en vetllar per la salut pública en cas d'epidèmia i vigilar per tal d'impedir l'entrada i la propagació de les malalties infeccioses. Al Tribunal del Protomedicat li corresponia la concessió de les cartes que autoritzaven la pràctica de les ciències relacionades amb la salut, lluitant així contra l'intrusisme i l'exercici de professionals mancats d'autorització per a dur a terme curacions.

Pel que fa als seus treballs mèdics, van ser tots lligats a la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona que és on es conserven actualment i, consten de set escrits sobre diversos temes basats, fonamentalment, en la seva pròpia experiència professional; aquests són:

- **Discurso sobre el abuso de la Quina en las calenturas.** (12 pàgines llegides el 8 de gener de 1776).

- **Observacions d'un cas de part.** (10 pàgines llegides el 4 de març de 1776).

- **Sobre un cas de Disenteria.** (4 pàgines llegides el 28 d'abril de 1777).

- **Sobre un cas de càlcul vesical.** (8 pàgines llegides el 25 de novembre de 1777).

- **Una leve reflexión sobre el modo de tratar las inflamaciones internas, como pleuresias, pulmonias, etc.** (10 pàgines llegides el 15 de maig de 1783).

- **Discurso sobre el modo de obrar el mercurio.** (32 pàgines. Està dividit en dues parts, llegides respectivament els dies 31 de maig i 4 de juny de 1787).

El contingut científic dels treballs de Simeón Lligoña no és gaire rellevant. Es dedica a aplicar els seus estudis i a observar l'evolució dels pacients, per tal de treure'n una conclusió i contrastar-la amb els resultats obtinguts pels metges de renom, com ara Sydenham, Boerhaave, Van Swieten, Haen i Piquer. La seva tasca no es va basar en la investigació, però quedà molt patent la seva inquietud per tot el que fa referència a les teràpies recomenades pels diferents pensadors organícistes (metges de la il·lustració que consideraven la Medicina com una ciència fonamentada en els fets demostrables, objectivables i qualificables. El seu objectiu era prevenir la malaltia i tractar col·lectius, no només individus essent aquest últim el pensament Vitalista).

Per tot això es pot concloure que Simeón Lligoña i Pujals, tot i no aportar nous coneixements, va ser un metge representatiu de la Catalunya del segle XVIII, digne d'admirar per la seva dedicació a la Medicina i, sobretot, una persona respectable amb dues qualitats a destacar, la inquietud i l'activitat.

THAIS GIMÉNEZ SANS; PATRÍCIA SUCH FARO

Joaquina Cuminal

havies de tirar una gota d'oli en un plat d'aigua ben clara; si feia llumes era enaiguat, i li deiem oracions: "tres són que t'han pres, tres són que et curaran, Pare, Fill i Esperit Sant. Si ets enaiguat del matí, valguem Déu i Sant Martí. Si ho ets del migdia, valguem Déu i la Verge Maria, i si ho ets del vespre, valguem Déu i Sant Silvestre". I anaves fent les creus sobre els ulls de la criatura. A vegades, al cap d'uns dies, hi havies de tornar. I mira, bé es curaven i agafaven ganes de menjar. Això es feia molt, Mare de Déu!".

"A Can Mundic hi havia agut molta por. S'havia mort un avi i no havien pagat els funerals. Deien que a les nits ballaven els plats a la cuina i es desfermaven les vaques; i van agafar molta por. Van anar a trobar el capellà, li van

pagar el funeral i es va haver acabat la por. Es veu que era ell qui ho feia sortir.

També va sortir por al sot de Palaïna. De nits veien un cavall que es tirava sobre els que passaven per allà; a vegades veien un home amb un bagul a l'esquena, com si anés a buscar el mort. Això va durar un temps, fins que un grup de joves van dir: "Hem de saber d'on surt aquesta por", i es van posar al "paro". Van veure sortir una llanternada del mig del bosc. Hi van anar i van trobar un home que li deien en Feliu de la Nespla que manejava una llanterna màgica. Li van fotre un bon joc d'hòsties i mai més va sortir por a Palaïna.

Abans hi havia molta gent que creia en bruixes. Un germà meu que tenia 18 anys es va posar molt malalt i no

sabien que fer a casa. La gent els deia que anessin a trobar una somnàmbula i el pare estava tan desesperat que hi va anar. Es veu que allà, mentre una d'elles li feia xerrar tot, va veure l'altra que s'ho escoltava amagada darrera una cortina. Quan va parlar amb aquesta, és clar, va endevinar-li tot. I li va dir que tot el mal del seu fill li havia donat una veïna que tenien. Quan va arribar a casa, ho va explicar a la mare que es va posar en un "desafuero", i li va dir que no s'ho creia de cap manera. Precisament es tractava d'una dona que sempre els havia ajudat. Quan, al cap de nou mesos, el meu germà va morir, el pare ens deia: "No cregueu mai el que us diguin bruixes i somnàmbules. No us en fieu!".

D. MARTÍ, J ILLA

Cultura

LA LITERATURA I ARBUCIES

Segons el Diccionari de la Enciclopèdia Catalana, literatura, a més de ser l'art d'escriure i de llegir, és "la producció d'obres en què hom es proposa més un fi estètic que no pas didàctic". Ens hem proposat, d'acord amb aquesta definició, fer un repàs del que representa la Vila d'Arbúcies i el seu entorn en el conjunt de l'obra literària del nostre país, tant en autors d'àmbit general com en els d'àmbit local.

Hem dividit l'obra literària en els següents apartats: Prosa narrativa, poesia i teatre. En cada un d'aquests apartats hem trobat testimonis de l'interés que, en tot temps, ha suscitat, literàriament, la nostra contrada.

PROSA NARRATIVA (CRÒNICA, ASSAIG, NARRACIÓ)

Segurament la primera referència literària a un indret d'Arbúcies sigui el fragment dedicat a Montsoriu en una de les quatre grans cròniques escrites entre els segles XIII i XIV. Aquestes cròniques tenen una gran importància, històrica i literària, dins la cultura catalana. En el capítol CLIII de la crònica de **Bernat Desclot**, anomenada "*Llibre del rei En Pere*" (1283), hi consta el conegut fragment: "...E en Vallès se tenia lo Castell de Montsoriu qui és un dels bells i nobles del món..." També la crònica de **Ramon Muntaner** (1265-1336) fa esment del: "noble Bernat de Cabrera vescomte de Montsoriu".

De reculls de llegendes d'aquest sector del Montseny se n'han fet en diverses èpoques. En el llibre "*Montseny*" (1880), escrit en el català premoderniu de l'època de **Maria de Bell-lloch** (1841-1907), hi consten dues de les llegendes més conegudes de Montsoriu: "*Lo dret del mal us*" i "*Lo convit de la truytas*", amb referències al poble d'Arbúcies.

De la mateixa època tenim el poeta i folklorista **Pau Bertran i Ros** (1853-1891), que estudià i recollí molts contes i llegendes populars. Aquestes no foren editades fins el 1909 en un llibre bellament il·lustrat per **D'Ivori**, titulat: "*El Rondallari Català*".

Recentment (any 1989) l'Editorial Altafulla n'ha fet una altra edició a cura del professor de la Universitat de Barcelona, **Josep M. Pujol**. En aquest recull hi consta la curiosa rondalla, originària d'Arbúcies, "*Conte del Carboner*", que s'explica mitjançant un joc de cartes.

En el conegut llibre "*Al pie de la Encina*" (1898) de **Víctor Balaguer** (1824-1901), famós historiador, escriptor i polític del segle passat,

membre de les "Reales Academias Española i de la Historia", s'hi inclouen diverses llegendes que tenen a veure amb aquest sector del Montseny.

Aquest llibre de "historias, tradiciones y recuerdos" editat a Madrid, deixa constància del paisatge, la història i les llegendes del Montseny, en general, i de la vall d'Arbúcies en particular. Dedicat a "Conchita Blanch de Font", mestressa de Can Blanc, el llibre en qüestió treu el nom d'una centenària alzina, avui desapareguda, que ombrejava el casal. Més de la meitat del llibre és dedicada a Arbúcies en uns termes molt elogiosos.

D'altres autors s'interessaren, també, per la riquesa llegendària del Montseny, com **Apel·les Mestres** (1854-1936), gran poeta, excel·lent dibuixant i magnífic dramaturg a més d'inspirat compositor. En el seu llibre "*Llegendes i tradicions del Montseny*", recull, entre d'altres, diverses llegendes, dites i tradicions d'Arbúcies com: "*Els serps de Montsoliu*", "*El camí de les bruixes*", "*La fantasma*", "*La Clau de Sant Pere*", "*La professó d'Arbúcies*", etc.

Més modernament, basant-se en aquests antics reculls, diversos autors contemporanis ens han ofert les seves versions del llegendari popular. D'entre les darreres edicions volem destacar, per la seriositat de la investigació, la intenció didàctica i l'esperit de servei al país, el recull efectuat per **Martí Boada** (1949), conegut naturalista celoní molt vinculat a Arbúcies. En el seu llibre "*Llegendes del Montseny*" (1992) hi hem comptabilitzat 55 llegendes, 12 de les quals pertanyen a Arbúcies i el seu entorn.

Un home enamorat d'Arbúcies i del Montseny va ser **Santiago Rusiñol**

(1861-1931), prestigiós pintor, novel·lista i dramaturg. La relació d'Arbúcies amb Don Santiago, com l'anomenava la gent del poble, va venir més pel seu vessant pictòric que pel literari. En els quatre estius que va estar a Arbúcies pintà una trentena de quadres en diversos indrets de la vila, sobretot a Can Badés. Tot i la seva coneguda obra literària, no se li sap cap referència a Arbúcies, i això que aquí va escriure alguna de les seves obres dramàtiques i el llibre "*Màximes i mals pensaments*", recull de sentències

L'alzina de Can Blanc.

Foto: AHMA.

escrites amb la seva habitual mordacitat. A la Fonda Torres, on sojornava, feia tertúlia amb altres estiuejants lletraferits i amb algunes persones del poble. Entre els tertulians de fora hi trobem **Artur Vinardell** (1852-1937), conegut periodista i escriptor del seu temps que havia col.laborat literàriament en les revistes locals.

En l'apartat de guies literàries trobem diversos autors que han parlat en termes elogiosos del nostre poble i de la seva gent. Com **Josep Pla** (1897-1981) en el capítol dedicat al Montseny del volum 30 de la seva *Obra Completa*. I **Mn. Pere Ribot** (1908) que en el llibre "El Montseny" (1975), amb la seva lírica prosa, ajudada per les fotografies de **Raimon Camprubí**, dóna una visió singular de la muntanya, en la qual Arbúcies hi té un gran protagonisme, tant en imatge com en descripció literària.

També **Carles Albesa**, excursionista i escriptor barceloní, ha descrit els nostres paratges i les nostres tradicions en el seu llibre "El Montseny com a pretext" (1978). Albesa fa un recorregut literari per la muntanya amanit per uns tocs de fantasia i d'erudició. Tant en la part literària com en les fotografies, Arbúcies hi és ben representada. Un altre llibre interessant d'Albesa és "Postals del Montseny" (1990), recull d'antigues postals dels pobles situats al peu del massís i diversos indrets de muntanya. Cada postal és encertadament comentada amb una prosa senzilla i evocadora. De les 106 postals que inclou el llibre, n'hi trobem 19 dels nostres paratges.

A més de ser font de llegendes i tradicions, el castell de Montsoriu també ha inspirat contes i narracions a diversos escriptors. En un conte de **Pau Piferrer** (1818-1848), originalment escrit en castellà, que porta per títol "El castillo de Montsoliu", fa una descripció fantàstica i irreal de la muntanya i del castell, molt d'acord amb els cànons de l'època. També en el conte "La dama del retaule" d'**A. Fuster Valldeperes** (1895-1942), el castell de Montsoriu hi té gran protagonisme.

Un dels divertits quadres costumistes de l'escriptor Emili Vilanova (1840-1905) és una graciosa descripció dels viatges en diligència entre l'estació d'Hostalric i Arbúcies, es titula: "Lo cotxe d'Arbúcies"

En la coneguda trilogia, sobre la guerra civil espanyola, formada pels volums "Los cipreses creen en Dios" (1953), "Un millón de muertos" (1967) i "Ha estallado la paz" (1966) de **Josep M. Gironella** (1917), autor gironí d'expressió castellana, hi trobem diverses referències al poble d'Arbúcies,

presentat sempre com un lloc idíl·lic, propi per a gaudir de les gràcies de la natura.

També en la novel·la "Es vessa unasang fàcil" (1954) ambientada en la ciutat de Girona, el prolífic **Manuel de Pedrolo** (1918-1990) fa evocar el protagonista la seva infància al poble d'Arbúcies, on havia nascut.

En els seus llibres de viatges, diversos autors han tingut un record agradable pel nostre poble o per algun dels seus racons. Ja hem parlat de **Víctor Balaguer** i el seu "Al Pie de la Encina".

Eveli Dòria i Bonaplata (1862-1921), escriptor i poeta guanyador dels Jocs Florals de Barcelona el 1912, en la seva obra "El tastaolletes" (1898) recull les impressions d'un viatge a Arbúcies i Sant Hilari, amb ascensió al Matagalls.

Un altre autor que, des del seu recer de Viladrau, féu esment d'una part del paisatge arbucienc fou **Marià Manent** (1898-1989). En els seus llibres de memòries "Montseny. Zodiaco d'un paisatge", "A flor d'oblit", "El vel de maia" (premi Josep Pla 1974) i "L'aroma d'arç" descriu líricament les seves anades i vingudes des de ca l'Herbolari a Viladrau a diversos indrets de la muntanya, entre ells al Serrat, a l'ermita de Cerdans, al Mataró i als sots d'Arbúcies. També **Salvador Espriu** (1913-1985), eximi poeta i notable prosista, féu la descripció d'aquests contorns en una excursió que partint de Viladrau el portà a l'ermita de Cerdans.

Per últim tenim el fantàstic testimoni de **Joan Perucho** (1920), imaginatiu escriptor, que en el capítol XV del seu llibre de memòries "Els jardins de la malenconia" (1992), descriu la seva estada al poble, a la Font de les Pipes i al Marcús, acompanyat per **Julia Guillamon**, crític literari barceloní, molt vinculat al poble d'Arbúcies, i que havia col.laborat anys enrera en la

revista PERXADA (1ª època). Altres escrits elogiosos, sobre la geografia arbucienca, publicats en revistes del seu temps, són d'escriptors locals que ja destacarem en l'apartat de poesia. No obstant això, voldríem mencionar aquí la figura de **Mn. Ramon Pagès** (1884-1936), fill d'Arbúcies. Fou catedràtic al Col·lell fins que tornà a Arbúcies on féu de professor. Col.laborava periòdicament a les revistes "MONTSENY" de Sant Celoni i a "EL BAIX MONTSENY" d'Arbúcies amb escrits editorials i periodístics, junt amb diverses narracions paisatgístiques d'un elegant estil literari.

I per acabar aquest apartat dedicat a la narrativa no podem deixar de mencionar la família Serrahima, originaris del mas del mateix nom ubicat a Joanet. Maurici Serrahima (1902-1979), escriptor i polític, autor de diversos llibres de narració i assaig, i el seu fill Lluís Serrahima (1931), escriptor i promotor de la Nova Cançó Catalana, en són membres destacats.

POESIA

Des d'Aribau a Maragall, des de Verdaguer a Sagarra, els grans poetes de la nostra terra han dedicat versos al Montseny, però en cap d'ells s'hi troben referències al nostre vessant arbucienc. Alguns, com Balaguer, Mn. Cinto o Espriu han glossat la seva estada entre nosaltres, però en forma narrativa, no poètica.

Mn. Cinto Verdaguer (1845-1902) en un dels darrers volums, "Aires del Montseny" (1901) hi fa un parell de referències. En el mateix pròleg menciona: "la processó, també de boires, d'Arbúcies pujava a Sant Segimon". I en el parlament "Plantació

Lliors.

Foto AHMA.

mencionat abans, **Mn. Pere Ribot**, rector de Riells, ha tingut, des que va prendre possessió de la seva parròquia el 1941, una gran relació amb el poble d'Arbúcies, tan pel seu ministeri sacerdotal com pels nombrosos actes culturals en què ha intervingut. D'ell són els nous goigs de la Mare de Déu de la Pietat, així com altres escrits i poemes d'encàrrec. L'any 1985, l'Ajuntament d'Arbúcies li dedicà un carrer al poble de Joanet.

Un poeta menor que tingué una gran afició a la nostra contrada, fou el calellenc **Antoni Vives i Batlle** (1907). Moltes lletres de sardanes conegudes porten la seva firma: "Baixant de la Font del Gat", "Record de Calella", "Sota el mas Ventós", etc. És l'autor de la lletra de "*Cant a la Vila d'Arbúcies*", sardana de Francesc Riumalló, que comença amb el conegut vers: "Sota l'arbre de la plaça..." També té altre poemes musicats pel mateix Riumalló o per Lluís Torres i Bosch, compositors arbuciençs.

de la Creu del Montseny" diu, referint-se a aquesta serra: "... l'altívol Montsoriu n'és només que un guardarrodes...".

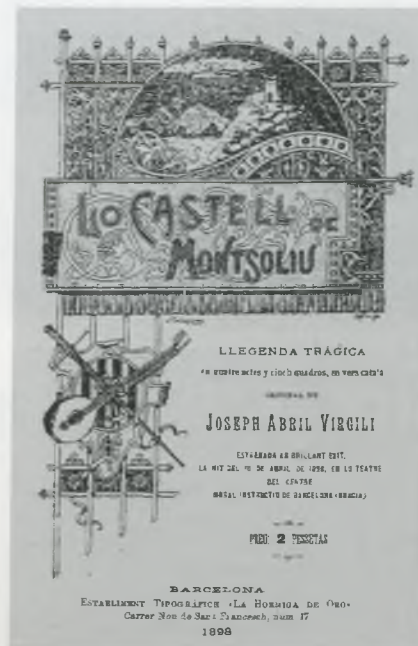
No obstant això, en la poesia d'un dels grans poetes del Noucentisme, **Jaume Bofill i Mates** (1878-1933), poeta per antonomàsia del Montseny, si que hi hem trobat referències. El poètic sobrenom, Guerau de Liost, amb el qual es donà a conèixer, està inspirat, precisament, en un indret ben arbucienç. Les mateixes paraules del poeta, justificant el seu pseudònim, en confirmen l'origen. Diu: "*El Crous de Liost és una masia muntanyenca de cap a la banda d'Arbúcies. A Liost vaig anteposar-hi un Guerau trobadoresc*". Aquest lloc -que nosaltres coneixem com a Lliors- i Arimells, masia veïna d'aquella, es mencionen en els seus poemes "*Ofrena rural*", "*Elionor*" i "*Serà potser més dura ma planeta...?*". També anomena Arbúcies en el seu poema "*Pax Vobis*".

Un altre poeta, no tant conegut, **Antoni Busquets i Punset** (1876-1934), fill de Sant Hilari, té un poema: "Pujant al Montsoliu", en el qual descriu, emocionadament la nostra vall. Un altre poema sobre Montsoriu "*El castell*" és de **Josep Aragay** (1889-1968), poeta i ceramista, afincat a Breda, on li han dedicat el Museu de la Ceràmica.

Felip Graugés i Camprodon (1889-1973) és un altre poeta enamorat del Montseny i admirador de Guerau de Liost. En diversos poemes dedicats al seu admirat amic com "El bressol del poeta", "Cavaller del Montseny" o "La casa del poeta", evoca els indrets de Lliors i Arimells tan cars al glossador de "*La muntanya de les ametistes*". L'inspirat poeta i apassionat prosista, ja

En l'apartat literari de les revistes locals i comarcals de l'època s'hi publicaren gran quantitat de poemes d'autors arbuciençs, algun d'ells amb una obra prou extensa i de contrastada qualitat. Començarem per un arbucienç polifacètic, en **Pepet Pol** (1875-1945), pintor, escultor, escriptor i polític, gran amic i tertulià de Rusiñol. Fou alcalde d'Arbúcies en circumstàncies difícils. D'ell és la popular "*Pel.lícula sense pantalla de la vila d'Arbúcies*", irònica descripció dels habitants del poble a través dels seus cognoms i sobrenoms. Conreà també la poesia lírica com "*El salt de la dona d'aigua*", que fou musicada per Lluís Torres. Altres autors més fecunds foren **Mn. Lluís G. Pons**, especialitzat en efemèrides; **Rafael Vilà i Barnils** (1907-1988), **Ramon Ferrer i Montplet** (1911-1980) i **Fèlix Graells i Farró** (1908), que publicaven els seus versos, habitualment, a la revista MONTSENY de Sant Celoni i, esporàdicament, en altres revistes comarcals. Al mateix temps Rafael Vilà i Ramon Ferrer eren els responsables de les revistes arbucienques "EL BAIX MONTSENY" i "LA RIERA", en les quals tots ells col.laboraven, a més de **Lluís Torres i Pla** (1906-1979) que s'hi afegí més endavant. També **Mn. Ramon Pagès** publicà algun poema en aquestes revistes.

De tots ells el més prolífic i que tingué una major transcendència literaria fou **Rafael Vilà** que edità dos excel.lents llibres de poemes, "*L'ocell i la nit*" (Reus, 1973) i "*Terregada d'alzina*" (Arbúcies, 1983). **Lluís Torres** també publicà un llibre amb el títol "Poemes"

que recull un centenar de poesies, moltes de les quals descriuen indrets dels voltants d'Arbúcies. Ramon Ferrer, en paraules de Rafael Vilà, era literariament un filó inacabable, són innombrables les col.laboracions fetes, tan en poesia com en prosa, en les revistes del seu temps; publicà a Figueres, a Palamós, a Sitges, a La Bisbal, a Granollers, a Sant Celoni i fins i tot al "*Calendari d'en Patufet*". La seva poesia, de caire popular i festiu, enjoïava els programes de la Festa Major d'Arbúcies fins fa ben poc. D'algun dels seus poemes també s'en musicaren airoses sardanes. Amb obra publicada, també en revistes i programes, **Joaquim Horta i Ferrer** (1914-1988) és, potser, el darrer dels lletraferits arbuciençs que ens han deixat obra poètica. Uns versos seus gravats en una placa a l'indret de La Farga ens el recorden. Altres plaques i esteles situades en punts estratègics ens recorden Rafael Vilà, Ramon Ferrer i Lluís Torres. Per a quan una placa a Fèlix Graells?

TEATRE

També en la literatura dramàtica hi podem trobar referències al poble d'Arbúcies. La primera l'hem trobat en "*Mossen Anton en las montanyas de Monseny*", peça bilingüe de **Josep Robrenyo** (1780?-1838), actor i autor dramàtic barceloní que al seu temps adquirí una gran popularitat. "Mossen Anton..." està basada en uns episodis de la vida d'Antoni Coll, diaca, que dirigí una partida guerrillera durant dos anys i que morí d'una ferida rebuda en el setge d'Hostalric el 1823.

RECER POÈTIC

OFERIMENT

*Hem tingut una pensada.
Pretenem reviscolar
una secció singular
a la revista Perxada.*

*A les revistes d'abans
d'aquesta publicació,
hi llúia una secció
de poetes practicants.*

*A veure si ho revifem
i algun dels lectors s'anima
a escriure amb mètrica i rima,
i vol que li publiquem.*

POEMES D'ABANS

LA FONT

*Cançonera i dolça
salta enmig de molsa...
Té el blau somnolent
i el dring fet d'argent.*

*És la veu que canta
l'eterna complanta,
l'amor de l'instant
que va davallant
portant la incertesa
d'una volva encesa.*

*És el raig que es fon
perdut en el món.
És esclat del dia
que cantant somnia
i el raig de claror
on s'abeura el cor.*

*Té el blau somnolent
i el dring fet d'argent...*

*Cançonera i dolça
salta enmig la molsa.*

Ramon Ferrer i Montplet
EL BAIX MONTSENY;
núm. 73 (juliol 1933)

*Començarem amb el so
d'aquells poetes passats,
que tenim assegurats,
i que ens donaran el to.*

*Un mínim de correcció
en cada treball cursat,
serà criteri observat
pel Consell de Redacció.*

*Malgrat l'ambient no
acompanyi
animeu-vos i escriviu,
per a mantenir el caliu
d'aquest recer literari.*

L'ENGANY

*Cap el camí d'un ideal
tots dirigim la nostra passa.
L'un en fa poc, l'altre en fa
massa
i ens crida el bé i ens puny
el mal.*

*Ara la llum ens ve de dalt;
ara caiem en fosca bassa,
i el nostre cos es romp, es lassa,
bon tros abans de veure'ns dalt.
I, quan creiem ésser a prop
de l'ideal que el cor desitja,
dels nostres ulls cau la calitja
i el desengany ens dona un cop.*

*És llavors, caiguts, garrells,
ens adonem que ja som vells.*

Rafael Vilà i Barnils
TERREGADA D'ALZINA
(Arbúcies, 1983)

Segons l'historiador Antoni Pladevall, aquest famós guerriller era fill d'Arbúcies, no n'hi ha, però, una evidència fidedigna. En un moment de l'obra Robrenyo li fa dir: "Valga'm Sant Pere d'Arbúcies!".

Una altra obra del segle passat referenciada a Arbúcies és "Un fi de festa" (1871) de **Pau Bunyegas** (pseudònim de **Conrad Roure**) (1841-1928), conegut dramaturg i polític, amic íntim de Pitarrà amb qui havia escrit alguna obra en col.laboració. L'acció de "Un fi de festa" passa a Arbúcies un dia d'agost. Va ser estrenada a Barcelona el 1871 per **Lleó Fontova i Iscle Soler**, entre d'altres. Encara hi ha una altra obra del segle XIX ambientada en un indret d'Arbúcies, es tracta de "**Lo castell de Montsoliu**" (1898) "llegenda tràgica en quatre actes i cinch quadros en vers català", original de **Josep Abril i Virgili** (1869-1918), autor de peces moralitzadores. L'acció passa, segons l'autor "lo primer acte entre selves de Montseny i Montsoliu, lo segon en lo castell de Montseny i los restants en lo castell de Montsoliu". Fou estrenada, amb gran èxit, l'abril de 1898 al Centre Moral de Gràcia.

Un altre autor relacionat amb Arbúcies, encara que la seva escassa obra no hi faci referència, és **Francesc Camprodon** (1816-1870) poeta, autor dramàtic i polític fill de Vic. És autor del text de l'opera "Marina" i de la comèdia costumista "La teta gallinaire". La seva relació amb Arbúcies li ve d'haver estat el diputat que aconseguí la construcció de la carretera d'Hostalric a Sant Hilari. Per això es posà el seu nom al carrer per on passava.

En l'extensa producció de **Josep M. Folch i Torres** (1880-1950) la seva obra dramàtica hi té una gran importància. Obres com "Una vegada era un pastor", "D'aquesta aigua no en beuré", "La Ventafocs" i d'altres han estat, i són encara, amplement representades en els escenaris catalans. Ja fa més de 40 anys que a Arbúcies es representen els seus "Pastorets". Però no és per aquest fet que esmentem el popular escriptor, si no per una comèdia seva titulada "Julietta, filla única", estrenada al Novetats de Barcelona per primeres figures de l'escena catalana, el desembre de 1931. Un dels personatges és d'Arbúcies i explica que els traginers feien uns crits "que es sentien des de dalt Les Agudes".

Avel.lí Artís i Gener (1881-1954) fou un dramaturg que destacà entre els de la seva època. La seva obra mestra, reconeguda com una de les fites del teatre català, és "Seny i amor, amo i

senyor", estrenada al Romea a Barcelona, per Pius Daví i Maria Vila, l'octubre de 1925. Aquesta obra fou escrita i ambientada a Arbúcies, on el seu autor hi passava els estius. El nom de la protagonista, Pietat, acompanyat per la nota "l'acció en un vila del baix Montseny" ja ens n'assenyala la procedència.

També en teatre hem tingut bons autors locals, que ja hem mencionat en altres apartats. Es tracta de **Fèlix Graells**, **Rafael Vilà** i **Ramon Ferrer**. Tots tres s'estrenaren en el Centre Catòlic la Quaresma de l'any 1931; els dos primers amb els drames "En el fang" i "Cingles avall", respectivament, i el tercer amb la peça còmica "Gomes d'elàstics". El llarg comentari sobre l'estrena que fa una revista local, acaba dient: "El triomf aconseguit pels tres autors arbuciençs fou esclatant. "El Baix Montseny" se'n gaudeix de debó perquè en les seves planes s'ha vingut plasmant l'ànima literària dels tres..." De **Fèlix Graells** no en sabem que hagués escrit cap més obra. De **Rafael Vilà**, sí; va escriure un poema dramàtic religiós sobre la Passió de Crist amb el nom de "Les set paraules", que li fou estrenat a Reus, on visqué una llarga temporada. També se'n feu una lectura dramatitzada a l'església d'Arbúcies la Setmana Santa de 1985. **Ramon Ferrer** també va escriure més obres còmiques, com "El barret del mort", "Donya Remèdios", "L'estiu de Lulú", "Tot al revés", etc., obres que hagué de traduir al castellà passada la guerra. Algunes fou musicada per Lluís Torres, i foren representades diverses vegades, tan a Arbúcies com a fora. La darrera representació d'una obra seva fou el 1981, al Centre Parroquial, com a homenatge després de la seva mort.

Acabat aquest recorregut literari, constatem que la relació d'Arbúcies amb la literatura del nostre país ha estat positiva. Això també queda reflectit en el quantitat d'escriptors que donen nom a carrers de la vila. Hi podem trobar: **Francesc Camprodon**, **Pepet Pol**, **Ramon Pagès**, **Josep M. Folch i Torres**, **Jacint Verdager**, **Josep Pla**, **Santiago Rusiñol**, i **Pere Ribot** a **Joanet**. No obstant això, deixant de banda altres autors importants que també hi podrien constar, hi trobem a faltar: **Avel.lí Artís**, **Víctor Balaguer**, **Guerau de Liost**, **Rafael Vilà**, **Ramon Ferrer**, **Lluís Torres** i **Fèlix Graells**. Esperem que l'Ajuntament, quan li calgui batejar nous carrers, els tingui en compte.

DANIEL MARTÍ

Música

EL MÓN DEL DISC: UN LLARG I TORTUÓS CAMÍ

El món del disc és un món difícil. Un món en el qual hi incideixen massa factors com per poder disposar d'una fórmula màgica que ens obri la porta de l'èxit.

Per poder-ne treure una mica d'aigua clara hem contrastat opinions. La primera, la dels Màgia Blanca, un grup que afronta amb optimisme el llançament de la seva maqueta "Mirades", un primer pas prometedor però que té encara molt per córrer. La segona, la d'en David Salvans, reconegut músic de New Age que ja ha passat per tots aquests tràngols i que, a pilota passada, repassa més serenament la seva primera incursió en el mercat discogràfic. I en tercer lloc, el que jo pugui anar esquitxant, fruit de la meua dedicació professional a l'edició discogràfica.

Però bo serà que comencem des del principi, des de l'origen de la creació musical. Allà on un individu es planteja fer música, ja sigui individualment o en grup, marcant-se un camí a seguir.

... "A nivell de Rock Català, la nostra música no és massa identificable. Som un grup català, però cantem en català i en anglès i no ens identifiquem gens amb aquesta etiqueta. En tot cas, tirarem cap el que agradi més a la gent"...

El que han decidit els Màgia Blanca es dedicar-se al Rock i, a tal efecte, el passat vuit de març van presentar els seus nous temes al Poliesportiu, amb l'acompanyament dels Astun Kiki (Gerard Quintana de Sopa de Cabra amb els antics músics d'Umpah-pah). Sis temes, dos en català i quatre en anglès, que han enregistrat a Crespià i que ... "van des d'un estil més dels setanta (Led Zeppelin, Pink Floyd) a influències "heavies" (sobretot a nivell de veu) (Rush, Halloween, Iron Maiden i Aerosmith), tot i que també

beuen del pop (Alanis Morrissette, Pretenders o Texas) i d'allò que escoltem a cada moment concret. (...) A l'hora de compondre som un supermercat, però busquem un estil en concret a cada cançó. Al final, totes acaben sonant a Màgia Blanca."...

Màgia Blanca és un grup que gira a l'entorn de Jesús Torrent (guitarra) i de Carles Torres "Muro" (bateria) que, després d'una primera etapa que va caure en el desencís per culpa de la disparitat de criteris i un esperit massa amateur, reprèn la mirada cap al futur amb la incorporació de dos exmembres de Terratrèmol (teclats i veu - Yola Janssen) i un cinquè membre (baix - Carles Ramió). La variació estilística és important, però l'objectiu és consolidar una línia empresa. Potser per això insisteixen en què no són un grup que comença.

Fins aquí molt bé. Però, que cal fer un cop s'ha definit un estil, s'han enregistrat uns temes i s'ha editat una maqueta?

El primer i principal és creure en el que s'està fent i, en el cas que ens ocupa, aquesta consciència és clara. No en va, els Màgia Blanca porten força temps treballant el tema: ... "Fa quatre anys que existim i ens guiem molt pel que ens ha passat. Tenim constància perquè mantenim la flama encesa, sinó potser ja haguéssim plegat"...

En segon lloc, i potser en contraposició amb el que acabem de dir, fer un exercici de modèstia, assumint que no ets ningú fins que no es demostrï el contrari, i que aquest contrari és molt lluny, el suficient com per extenuar-se treballant.

Fins el moment, doncs, anem bé: ... " No tenim gaire clar com anirà, perquè no sabem quines són les pretensions del mercat. Només sabem que volem anar amunt (...) Volem treballar en condicions i, per tant, volem fer

concerts grans (tot i que no descartem les sales petites sempre i quan ens motivi la història). (...) A la llarga, volem editar un disc, perquè la maqueta és un suport molt limitat. (...) Som gent competent, però el nostre directe cal consolidar-lo perquè actualment només som acceptables. (...) Som optimistes perquè fins ara tot ens ha anat bé"...

I continuem millor: ... "Evidentment hi ha un rerafons econòmic. Necessitem diners per viure. Però veiem difícil, ara com ara, guanyar-nos la vida amb la música. Però tampoc necessitem molts diners per viure i el que volem fer és dedicar-nos-hi. A més, estem ben avinguts, treballem molt com a grup i això pot ser positiu"...

De cara a posar la maquinària en funcionament cal fer arribar la maqueta a tot arreu on sigui possible: Discogràfiques, concursos, revistes,

David Salvans

managers, etc. D'aquesta manera s'han presentat a "l'Èxit", un concurs-programa de Catalunya Ràdio dirigit per Salvador Escamilla i dedicat als intèrprets en català. L'han presentat a diferents discogràfiques independents (Al'leluia, B-Core, etc.) i també a multinacionals. Tenen el recolzament de gent del diari Avui i de la revista Enderrock (els havien vist a l'estiu amb els Brams) que els han engrescat a que es continuïn movent. I fins i tot ja han guanyat un premi al Concurs de Salitja. La mouen.

Tanmateix, tenen present que ... "Tot just ens hi hem posat i esperem respostes. Ens han fet un comentari bo a Al'leluia, però ens han recomanat que ens definíssim quant a l'idioma. Diuen que el pressupost el tenen tancat i que el que hem de fer aquest any són molts "bolos". (...) És una mica aviat, però de moment les primeres respostes són positives. Tot just hem enviat el material i encara no hem ni trucat."... Buscar aquestes actuacions és el següent problema: ... "No sabem gaire com funciona però estem buscant manager. De moment, la feina grossa se l'emporta en Jesús. (...) Volem fer el que ens agrada, perquè si volguéssim tenir molts "bolos" faríem acústics que és el que ara es ven."...

Evidentment, trobar discogràfica i manager no és bufar i fer ampolles. Les discogràfiques busquen grups que, qualitat musical a part, actuïn avui, demà i demà passat. Que el seu nom surti fins a la sopa i que l'esperit de sacrifici sigui gran. Els que hagin nascut

il·luminats per les estrelles, que s'abstinguin.

Els managers, tres quarts del mateix. I encara amb més raó, doncs viuen a comissió i, ja se sap que, si el nom del grup no sona difícilment hi haurà un bon marge. Així que, paciència. Però ... "Si després de l'estiu no veiem moviment potser haurem de fer un pensament"... I aquest pensament pot passar per l'autoedició, que ara es porta molt, i que passa per la gestió dels recursos per part del mateix grup.

Davant de tots aquests dubtes existencials ens trobem amb en David Salvans, que té l'experiència d'haver vist editat un disc "Montseny" amb notable èxit de crítica. Una experiència gratificant a nivell artístic, però força dolenta a nivell professional que, d'altra banda, té molt ben assumida i tracta d'aprofitar en el seu esdevenir. ... "Per mi hi ha dos tipus d'artista. D'una banda, aquells que s'hi dediquen a nivell discogràfic, un món molt dur. Però com que fan música per triomfar i fer calés s'hi aboquen, i viuen amb l'esperança de poder fer més tard quelcom que els agradi més. Tanmateix són músics de curt recorregut tant a nivell discogràfic, de mercat, i fins i tot personal"...

Li retrec alguns dels autors dels discos que té a l'habitació i els justifica en què representen l'altre bàndol, ... "grups que han viscut la música, que la senten, i que han creat un estil molt definit i molt seu"...

El bo d'en David va assolir allò que busquen els Màgia Blanca: Entrar en el mercat discogràfic amb un considerable èxit.

Però al món de la música es pot passar de la nit al dia més ràpidament del que hom pensa. I enlluernat per la il·lusió es pot arribar a signar un contracte etern que després resulta ser un compromís (per part del contractant) d'un parell de dies. M'explicaré. Els productors executius (els que paguen) no són persones disposades a arriscar en excés. Busquen un jove talent i el fitxen, normalment, fent-li signar un contracte llarg i amb unes condicions desfavorables. Si la cosa va bé, tots hi surten guanyant. Però si la mosca li

puja al nas (bé perquè el disc no s'ha venut prou bé o per pura desídia), el productor pot mortificar l'artista per la resta dels seus dies. L'únic remei passa per tractar de rescindir el contracte.

Això i, tot sigui dit, un munt de mostres de joc brut és el que va heretar en David (i tants d'altres) després d'editar el seu primer treball. I ara ho té molt clar: ... "La música em surt de dins i passo d'estar pendent de comercialitzar-la. L'únic que vull fer és ser feliç amb allò que creó, independentment de qui ho escoltarà o qui no. Faig el que em surt de dins i això m'omple. Si posteriorment ho puc comercialitzar i atrau a més gent, serà una joia. Però cal buscar la felicitat, que és feta a mida, i cadascú la troba en un estil musical diferent. Cal escoltar l'esperit i deixar-se portar. I no caure en equivocacions que et portin a sentir-te incomplet, insatisfet i a no evolucionar. I això passa en totes les facetes de la vida, no només en la música. Jo encara em considero un ésser incomplet, sobretot per la meua entrada en la vessant comercial de la música, que ha estroncat el meu procés de realització. Dubtes de tu mateix, penses que ets dolent i estàs acabat. Però potser no has de pensar-ho, no has de fiar-te dels gustos dels altres i has de valorar el que has fet en funció de les teves pròpies limitacions, sovint i sobretot, tècniques"...

Parlem dels seus nous projectes, que ell anomena obres. Dos treballs que potser mai seran editats, però que tenen per ell un valor molt important i dels quals se sent satisfet i orgullós. En el cas de que arribi a editar-los ho farà ...

"perquè en gaudeixin els meus amics i tots aquells afeccionats a "la meua música que m'ho demanin. Però si he de tornar a entrar en el món del disc, m'ho rumiaré i posaré les condicions"... Crec que a partir d'aquestes dues experiències cadascú pot extreure les seves pròpies conclusions sobre com funciona el negoci. Pels que s'hi vulguin endinsar els queda un bon exemple de com enfilar aquest llarg i tortuós camí.

EL VELL I EL BAR

-Tenia una idea i ara mateix se m'acaba d'escapar del cap.

En el fons el Vell del Bar pensava que era millor no dir el que estava pensant: No tenia ni idea que tots vosaltres sabéssiu el que jo no he sabut mai.

-Hi havia una vegada una idea que ningú no sabia i que un dia es va cansar d'esperar.

Va intervenir amb notable comèdia de "pastorets" el burleta d'en Manolo

-Totes les idees són, al cap i a la fi, una autèntica bajanada.

Es disculpà l'home descobert, i continuà, tot imitant el posat comediant del seu amic amb una intervenció d'allò més acurada:

-La utilitat d'una idea es manifesta quan no hi ha ningú que la posseeixi. Així doncs la idea més útil és aquella que fuig. I resta com ingràvida per damunt les ments... i fins papalloneja.

-Però mai això es pot aplicar quan no hi ha hagut cap idea... Seria una trampa!

-És clar, i un pot no pot estar buit sinó és un pot!

Hi havia una música enterbolida i llunyana que fa d'himne a la menuda pau possible del silenci. No hi encabien els sons perquè sí, esdevenien estúpids i un malbaratament d'energia que irritava a un tercer home que escoltava d'amagat tot mirant la tele.

-Més valdria que es dedicqués tot aquest esforç inútil en provocar un gran rot o en frotre un pet ben sonor, d'aquesta manera tindríem la compensació de fortes pudors, o d'aromes evocadors d'àpats generosos. Maleït sia!. I que em deixessin sentir el que estan dient.

L'home Vell del Bar i la seva testa feta un pom d'escala, es van moure dibuixant menuts cercles a l'aire i se'n van anar a fer un càsting per un documen-

tal de la contemplació.

S'emmanillà els braços per l'esquena fent cadeneta amb els dits. Va caminar cap a una taula i de sobte el peu esquerre es quedà presoner d'una taca de coca-cola, llefiscosa i enganxifosa que pretenia furta-li l'espardenya.

Finalment es va seure, i assegut encara blasfemava pel descuit del nen que in-

Miquel Torres

defectiblement sempre acaba per abocar la beguda.

El tercer vell aprofità l'avinentesa amb allò que no-sé-que-fan-aquests-pares-a-la-meva-època-això...

Tots se'l miraren entre menyspreadors i condescendents...Estranya barreja! Però el suficient efectiva com per que no seguís el comentari que, també in-

defectiblement sempre acaba abocant a la burla. I l'home del bar va respirar per sota el nas. Mai li havien agradat les burles, les trobava el recurs dels que es creuen prepotents i esdevenen obrers de la dolenteria.

Però això era el paisatge que s'havia de contemplar.

Tot un seguit d'èssers clònics fent branca d'un matoll amb els seus germans de sol distint i distant. I hom se sent buit i sense fesomia però amb una expressió de certa bonhomia perplexa, tot contemplant.

Però el vell es va refer i, seguint el paper de còmic va dir amb solemnitat alcohòlica:

-La cultura, el saber, la gràcia de les formes esdevenen absurdament un crit, un lament i una dolorosa angouxa. I és alehores que recupero el sentit d'aquells que fan burla encara que continuï odiant-los. Perquè jo també m'odio dins la intimitat de la meua existència incògnita.

L'home de la intervenció desafortunada es fregà la barbata.

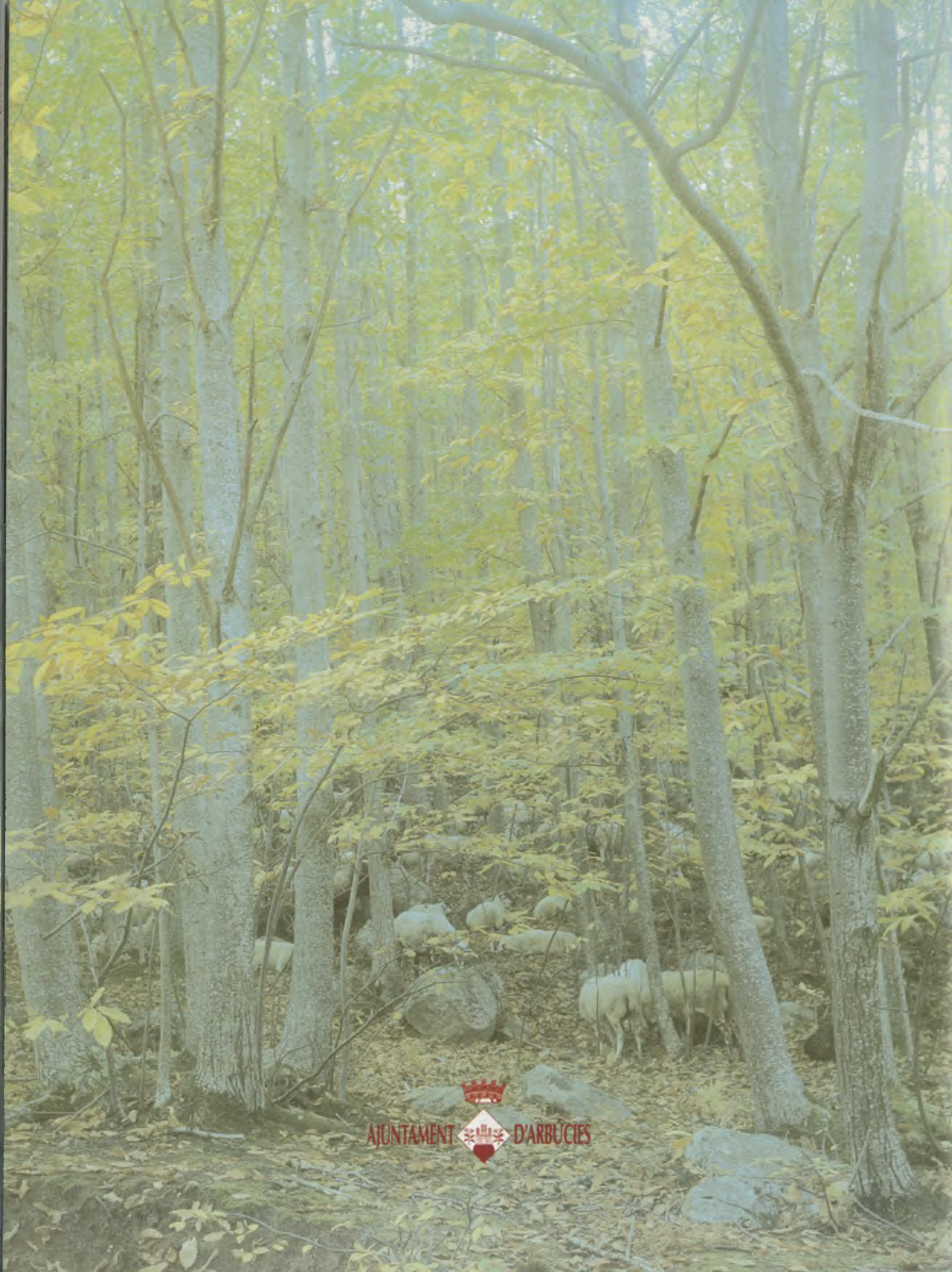
És totalment impossible concentrar-se sentint la tele -va pensar-

I tan fàcil que n'és la solució: Es tanquen les portes, i el soroll pertorbador queda desterrat al país de les coses alienes.

Més fàcil seria encara premer l'interruptor de l'aparell. Però això només és possible quan no hi ha ningú pendent dels programes que estiguin fent i, que ade-

més en gaudeixi amb delit, i que ademés és una persona estimada a la qual no li vols fer una putada. També seria interessant esbrinar fins a quin punt no seria més amatent fer valer un xic d'autoritat i imposar-se tot brandant raonaments de salut mental.

AJUNTAMENT D'ARBUCIES